

*Josette vill se afrosvenska skådespelare lysa Rinkebys kvinnor i hyllad dokumentär
Spelbranschen erbjuder jobb*

*Varsel i Örebro
väcker oro i landet*

*Madeleine Ekman:
"Svensk film är
mer androgyn nu"*

STOPPA
VARSLEN

!!!

Den svenska filmpolitiken – en saga inför det nya året

DET HÄNDE SIG VID DEN TIDEN då Sverige hade en helstatlig filmpolitik som inget hellre önskade än att få stärka svensk film och bidra till svensk filmproduktion. Det visade sig dock svårare än vad man trott eftersom uppdraget var större än resurserna och det fanns så många onödiga hinder i vägen.

Filmpolitiken flyttade in i Filmhuset i Stockholms utkant. Hit kom ofta filmbranschen på besök för att förverkliga sina idéer. (Det här gällde främst den del av branschen som bodde i Stockholm. De som bodde i andra delar av landet fick sällan träffa filmpolitiken.) Filmpolitiken trivdes i Filmhuset, men samtidigt som den kämpade med sitt uppdrag blev allt mindre över till filmproduktion och branschen klagade. Det var svårt att fördela pengarna på ett sätt som branschen förstod och accepterade samtidigt som filmpolitiken skulle ansvara för mångfald, kvalitet, spridning och filmarvsfrågor. Filmpolitiken rörde sig även i regionerna, men de var så olika och konjunktur känsliga att det blev svårt med långsiktigheten.

Då kom tre ministrar vandrande med gåvor i skenet från filmstjärnan. De hade bestämt sig för att satsa på filmpolitiken. De var listiga. De hade förstätt hur mycket deras enkla gåvor skulle ge tillbaka i form av kultur, turism, arbetstillfällen och utländska investeringar.

På en kulle i närheten låg några filmarbetare och vilade när en eldig producent dök upp för att framföra nyheten. Filmarbetarna vågade först inte tro sina öron, men sen reste de sig en efter en, fyllda av framtidstro.

– Vi ska arbeta! I Sverige!

När de tre ministrarna kom fram räckte först näringsministern över ett produktionsincitament för skattelättnad. Filmpolitiken jublade!

– Det är ett sånt som alla andra i Europa har!

Justitieministern kom med starkt upphovsrätt och sa

– Jag lovar hårdare tag mot de företag som skor sig på illegal fildelning. Pengarna som filmen drar in ska tillbaka till dem som skapat den!

Kulturministern lyfte upp filmpolitiken och sa
– Jag har ingen gåva med mig, men för din skull ska jag slopa mosen på biobiljetter!

Så gick de, men de hälsade att arbetsmarknadsministern anpassat trygghetssystemen och skattelagstiftningen för frilansare och egenföretagare och lovade återkomma med en rejäl anslagshöjning så fort de fått en tid hos finansministern.

Nu ville producenterna och distributörerna också vara med. De tog av sina ökade marginaler och instiftade en filmfond för att kompetensutveckla filmarbetarna, stärka arbetsmiljöarbetet mot sexuella trakasserier och satsa på det fria filmlivet i hela landet.

Himlen sprakade av filmstjärnor som lyste över världen.

I SANNINGENS NAMN VANDRAR DE fortfarande, men jag är övertygad om att de kommer fram. Det finns inget alternativ – svensk film kan inte vänta längre. Läget för de fria filmarna är akut. Den infrastruktur som utgör förutsättningen för utveckling och spridning av den fria filmen måste rustas upp med utvecklade möjligheter till stipendier och produktionsmedel för hållbara konstnärskap.

Samtidigt befinner sig filmbranschen i ett dynamiskt skede där stora, ibland internationella produktioner skriker efter filmarbetare med rätt kompetens. Här behövs satsningar på kompetensutveckling och incitament för att produktionerna ska stanna i landet. Digitalisering och nya plattformar skapar väldiga möjligheter om vi får rätt förutsättningar – som en starkt upphovsrätt.

Om ministrarna gått vilse måste vi hjälpa dem genom att lysa på vägen. Ambitionen med en nationell filmpolitik förtjänar det.

SIMON NORRTHON

ORDFÖRANDE

PÅ OMSLAGET: **HANNA LEKANDER**

FOTO: **MICKE LUNDSTRÖM**

Scen & film – Teaterförbundets tidning

Utkommer med sju nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Teaterförbundets medlemmar.

Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Mika Romanus**. Chefredaktör: **Magdalena Boman**.

Layout: **Magdalena Boman**.

Grafisk form: **Mu ab**

Återkommande medarbetare: **Gertrud Dahlberg, Ylva Lagercrantz Spindler, Gert Lundstedt**.

Redaktionskommitté: **Åse Axberg, Jörgen Bergmark, Måns Clausen, Eleonor Fahlén, Amy Fee, Bengt Fröderberg, Minna Krook, Julia Reinhard, Mika Romanus, Martyna Lisowska**.

scen & film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

Postadress: Teaterförbundet, Box 127 10, 112 94 Stockholm.

e-post: magdalena@mboman.se, magdalena.boman@teaterforbundet.se

Besöksadress: Kaplansbacken 2A.

Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.

Annonser: **SB-Media AB**, Alex Simonsson Tel: 08-545 160 63.

e-post: alex@sb-media.se

Tryck: **DanagårdLitho**, Ödeshög 2018.

Repro: **Cicero Tryck och media**.

ISSN 2001-5518

Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter

Pdf på tidningen finns även på TFs hemsida: www.teaterforbundet.se

9

18

24

30

Innehåll nr 7-2018

4 MÅNADENS BILD

Ljusdesigner: Patrik Bogårdh.

7 DEN POLITISKA OREDAN SÄTTER SPÅR I LULEÅ

Filmpolitisk debatt uteblev i Luleå.

9 NY PLATTFORM FÖR AFROSVENSK SCENKONST

Afrosvenska skådespelare ska lysa på ny scen.

10 INTERVJU: MADELEINE EKMAN

"Svensk film genomgår ett könsbyte"

12 RINKEBY I ANNAN DAGER

Rinkebys kvinnor i dokumentär.

18 FORTSATT KRIS PÅ TEATERN I ÖREBRO

Varsel väcker oro inför framtiden.

24 SPELBRANSCHEN VÄXER SÅ DET KNAKAR

29 KRÖNIKA: NADJA HJORTON

Jag har tydligen missförstått allt.

30 ONÖDIGA HIERARKIER I SKÅDESPELARVÄRLDEN

Anställningsformer i fokus i Sylvia Rauans pjäs *I love Chris*.

Nästa nummer kommer den 27 februari

Presstopp den 8 februari

9 Josette Bushell-Mingo. Foto: Magdalena Boman

18 Den fasta ensemblen vid Örebro länsteater.
Foto: Micke Lundström.

24 Ljuddesigner Mari S Minto på EA Dice.
Foto: Magdalena Boman.

30 Sylvia Rauan och Andreas Rothlin Svensson.
Foto: Michael Melanson.

Ljuset och känslan av katastrof

Namn: Patrik Bogårdh.

Ålder: 45 år.

Yrke: Ljusdesigner.

Det bästa med ditt yrke: Ljusets oslagbara visuella makt för rumsgestaltning. Hur upplever vi ett rum, ett tillstånd? Jag ser en kreativ utmaning i att hitta musikalitet i ljuset.

Aktuell i: Designar ljus till Riksteaterns *Väckarklocka*, en jubileumsversion för kvinnlig rösträtt 100 år, i regi av Maria Löfgren, samt till Folkoperans *Skapelsen*, i regi av Mellika Melouani Melani.

Kulturupplevelse som inspirerar: Jag är en hobbyfotograf och tycker om att besöka Fotografiska museet. Två intressanta och inspirerande utställningar var Lars Tunbjörk

Tunbjörklandet – blicken från sidan och Evelyn Bencicova *Merror*.

Eld på scen i Dalhalla: det var som att stå mitt i en majbrasa.

ELDEN GER OCH ELDEN TAR, den är liv och död. Pjäsen *Den stora branden*, i regi av Niklas Hjulström, har spelats på länsteatern i Västerås och gestaltar skogsbranden i Västmanland 2014. Släckningsarbetet pågick i flera månader. Det var den största branden i Sverige på 260 år. 1 200 personer evakuerades, och nästan dubbelt så många var involverade i släckningsarbetet när hela 14 hektar skog eldhärjades. Patrik Bogårdh gjorde ljusdesignen till föreställningen.

– Jag är förtjust i den här stilerade bilden av eld. Jag har använt mig av riktig eld på Dalhallas scen, när *Carmina Burana* sattes upp. I Västerås skildrar vi ju någon annans verklighet, eftersom pjäsen bygger på intervjuer. Så vi bestämde oss för någon slags operaestetik. Det är bättre att publiken får ha kvar sina egna bilder, och att de istället får känna och uppleva tillstånd. Det går inte konkurrera med publikens egna upplevelser av branden, säger Patrik Bogårdh.

Landskapet som gick upp i rök skapade inte bara ekonomiska och materiella förluster, utan även existensiella.

– Vi ville komma åt det våldsamma, brutala och stora i branden. Det var ju närmare 50 meter höga lågor som på något sätt skulle gestaltas på scenen. Genom flera lager av slöjor och rök fick vi ljuset att växa och skapade en explosiv tredimensionell upplevelse, säger Patrik Bogårdh.

Hur skulle då glöden i marken gestaltas om det brinner och pyr? De gjorde ett gallergolv i form av en catwalk fram till publiken. Genom det kunde röken både sippra ut men också totalt fylla golvet.

Västmanland kammarkör agerade skog, vatten och eld. Förutom att sjunga utgjorde de en fond av kroppar på scen.

– Med ljus, musik och stora mängder rök tycker jag vi lyckades få fram en påtaglig känsla av katastrof, säger Patrik Bogårdh.

MAGDALENA BOMAN

Sven-Bertil Taube mottog Karl Gerhard-pris på scen

Teaterförbundet för scen och film har delat ut 29 stipendier till en rad framstående scen- och filmkonstnärer.

STIPENDIATERNAS PRISADES på Dansmuseet i november "för ett konstnärligt skapande som med engagemang, nyfikenhet och stor yrkeskompetens, ger oss utmanande och berörande upplevelser utöver det vanliga".

Sven-Bertil Taube mottog sitt stipen-

dium från Karl Gerhard's Minnesfond av Simon Norrthon efter en föreställning av *Påklädaren* på Dramaten.

Stipendianten fick, utöver stipendiet även en guldmedalj där det stod "Tack ska du ha, Karl Gerhard heter jag, för lång och trogen spänst!"

Årets alla stipendiat är:

Edvin Adolphsons studiefond: **Erik Ehn**, Fritiof Billquists teaterstipendium: **Emma Österlöf**, **Emma Broomé**, Carl Billquist musikalartiststipendium: **Oscar Pierrou Lindén**, Gösta Ekmans minnesfond: **Evamaria Björk**, Märta Ekströms stipendiefond: **Jennie Silfverhjelms**, **Karin Lithman**, Daniel Engdahls stipendiefond: **Sofia Helin**, **Alexej Manvelov**, Karl Gerhard's hedersfond: **Sven-Bertil Taube**, Fred Gunnarssons stipendiefond: **Astrid Kakuli**, **Kalle Malmberg**, Inez och Sten Hermelins stipendiefond: **Josefin Neldén**, Vilhelm Mobergs stipendiefond: **Hanna Schön**, Ise Morssings stipendiefond: **Martin Rosengardten**, Gunnar Sjöbergs teaterstipendiefond: **Mia Höglund-Melin**, Anders de Wahls jubileumsfond: **Stellan Skarsgård**, "Mago 45": **Marie Östling**, Margit Rosengrens stipendiefond: **Mari Götesdotter**, Bengt och Lenah Brunskogs stipendium: **Maja Rung**, **Ashkan Ghods** och **Linda Wincent**, Monica Zacharias stipendiefond: **Susanne Åberg**, • Björn Öbergs stipendiefond: **Lo Pettersson**, Zachefonden: **Albin Flinkas**, Björn Granaths gränslösa stipendium: **Sten Sandell**, Teknikeravdelningens stipendium: **Johan Häggblom**, Mireille Bergenströms stipendium: **Jonas Georgsson**.

I samband med Teaterförbundets stipendieutdelning fick även **Adriana Aburto Essén** Smalbensstipendiet för att hon, "med teatrala medel utdelar en välriktad spark mot smalbenen på alla slags diskriminering".

BAROMETERN

Har du en kulturell jultradition?

"Ja, men inga svenska toppval i år, det blir *Bohemian Rhapsody*"

Siri Pekkari, biografföreståndare och maskinist:

– Ja, jag har oftast jobbat över julen, det måste man ju inom bio. Jag har ju tagit över Bio Royal i Luleå, och håller stängt över julen, så i år följer jag min sambos jultradition och går på bio för första gången. Men det finns inget toppval med premiär på juldagen i år. Fredrik Backmans *Britt-Mari var här* sköts upp, och *The Wife* tidigarelades. Så vi tar något vi missat, typ *Bohemian Rhapsody*.

"Allt julfirande är kultur i någon form vi går på konserter och ser klassiker"

Viktoria Mattila, kostymdesigner:

– Allt julfirande är ju kulturellt i någon form. Vi brukar gå på någon julmarknad med lokalproducerat hantverk och mat. Vi sjunger julsånger, äter god mat och går gärna på konserter eller någon teaterföreställning. Om jag inte är helt uppsluskad av kostymjobb innan jul, så brukar jag tillverka många julklappar, exempelvis smycken och kläder. Titta på gamla klassiska filmer på tv och nya filmer på bio, är också en del av julen för oss.

"Vi inför en ny jultradition i år och spelar *Vår julsinka har rymt*"

Jens Persson Hertzman, sångare:

– Ja, det börjar ju med luciatågen som är svårt att klara sig utan. Vår familj går alltid iväg till något tåg. Under senare år har jag varit med i en föreställning på Kungliga Operan under mellandagarna. Mysfaktorn i ensemblen är stor, även om alla kan vara lite trötta. I år är det första gången på fem år som jag inte är med, på grund av små barn. Så i år tar vi tillsammans med barnen upp min pappas tradition att lyssna på *Vår julsinka har rymt* från Werner och Werners julsinka. Den kommer att bli mycket poppis hemma.

Fråga i förra numret:
Ett år efter #metoo, har en förändring skett?

Ja 79 %

Nej 21 %

Hur gör du?
Har du en kulturell jultradition?

Svara **Ja** eller **Nej** på:
www.teaterforbundet.se

Tam debatt om statlig filmpolitik

Två år med statlig filmpolitik. Det var en av debattrubrikerna på Filmpool Nords årliga filmkonvent i Luleå, från början tänkt att medlemmar ur riksdagens kulturutskott skulle stängas kring. Men de hade enligt egen utsago "annat att göra".

Helena Lindblad, DN, Eva Hamilton, Film & tv-producenterna, Anna Croneman, SVT Drama, Åsa Sjöberg, Bonnier Broadcasting och Jan Blomgren, Art & Bob diskuterade den statliga filmpolitiken på Filmkonvent 2018 i Luleå.

PÅ GRUND AV DEN regeringskris som ännu 11 december såg ut att vara utan lösning var riksdagens kulturutskott kvar i huvudstaden.

Stället fick representanter från bransch och media diskutera frågan.

– Inga banbrytande förändringar, sa Eva Hamilton – tidigare vd för SVT som här talade som ordförande för Film & tv-producenterna.

Samtidigt uttryckte hon en viss oro för risken med politisk styrning av innehållet i de filmer som produceras.

– Vilket oberoende har filmen egentligen?

Åsa Sjöberg från Bonnier Broadcasting uttryckte en liknande oro om politisering.

Panelen tycktes dock överens om att det inte var något problem med de nuvarande målen för den statliga filmpolitiken – som

bland annat betonar jämställdhet, mångfald, bevarande av filmarv samt utveckling av "värdefull film".

Oron som uttrycktes i sammanhanget var snarare att ett regeringsskifte med inflytande från exempelvis SD sannolikt skulle leda till drastiskt ändrade mål för både filmpolitik och public service.

– När rätt värderingar styr är allt okej, sa nuvarande chefen på SVT Drama Anna Croneman med tilläggsfrågan: men vad är rätt?

– Bristen på skydd mot politisk styrning av filmen, upprepade Eva Hamilton som ett dilemma och avslöjade att ett förslag till förändring av policyn som handlar om detta är på gång från branschen.

Diskussionen kom därefter att glida över till hur kvalitetsfilmen ofta har svårt att nå ut till en bredare publik. Sedan kom

en efterlysning: Mer debatt om vad fri konst egentligen innebär.

– Det är också spännande tider, sa Anna Croneman som menade att det rådde kreativ kris i Hollywood.

– Svensk film har gott rykte utomlands och får bra uppmärksamhet, tillade Helena Lindblad från DN som nämnde Oscarnomineringar och internationella priser som exempel.

Streamad video på nätet berördes också som ett alternativ till det fokus på biografvisning som diskussionen kretsat kring. Debatten präglades i övrigt av konsensus.

Hur filmpolitiken kan bli bättre?

– Mer stolar! svarade filmproducenten Jan Blomgren.

PELLE LINDBLOM

Skaffa danspass när du jobbar utomlands

Danspasset har blivit digitalt. Därför har det blivit enklare för dansare och koreografer att använda sig av det fackliga skyddsnätet vid arbete utomlands.

DANSPASSET GER DIG MÖJLIGHET att ta del av daglig träning för samma kostnad som dansarna i det land där du befinner dig. Det är särskilt intressant för frilansare som arbetar utanför de stora institutionerna. Dansare och koreografer kan dessutom få fackliga råd och stöd i respektive land om de stöter på yrkesproblem i de länder som ingår i samarbetet.

– Det är allt från att få veta vilken hjälp man kan få om man skadar sig, var man kan hitta en naprapat, att kunna ta del av förmåner som finns i de olika länderna, till att mer allmänt komma in i den lokala danssfären, säger Minna Krook, Teaterförbundet.

För utländska dansare i Sverige ordnas medlemsträffar och möjlighet att gå på seminarier. Tanken är att skapa facklig samhörighet på orten.

Danspasset gör dock inte att du betraktas som en fullvärdig

medlem i det land där du tillfälligt arbetar. Det finns begränsningar som bestäms i respektive land.

– Det handlar främst om åtgärder som är väldigt kostsamma, exempelvis rättshjälp, säger Minna Krook, Teaterförbundet.

KAJSA OLLSSON

Läs mer om Danspasset på Eurofias hemsida

Danspass gäller i ett år. Det är kostnadsfritt och utfärdas till yrkesverksamma dansare eller koreografer som är aktiva medlemmar i Teaterförbundet och har betalt medlemsavgiften. Danspasset gäller i EU-länderna samt Norge, Schweiz och Island. På sidan för respektive land finns kontaktuppgifter till det nationella facket. Läs mer på EuroFIAs hemsida: <http://fia-actors.com/eurofia-dance-passport/>

Hopp och tvivel i spaning om film och tv

Stort sug efter tv-manus, men mindre förberedelsetid i postproduktion på tv-sidan, det konstaterade en spaning på Stockholms filmfestival.

Maria Eriksson-Hecht, Göran du Rées och Simon Norrthton.

PÅ STOCKHOLMS FILMFESTIVAL ordnade Teaterförbundet för scen och film och Dramatikerförbundet en spaning under en gemensam filmcocktail kring hur olika yrkesroller påverkas av att film- och tv-branschen förändras.

– Det är gyllene tider för manusförfattare inom tv-seriegenren. Det finns ett stort sug efter nya manus. På filmsidan ser det desto värre ut. Många ger upp försöken med att skriva filmmanus, de slutar för det är inte lönt. Inom filmbranschen finns en stark auteurstradition och det är en tung struktur. Folk slutar efter en eller två filmer, därmed försvinner kunskapen om att skriva för film. Det finns mycket kvar att göra, den typen av skrivande behöver underhållas bättre, sa Pia Gradvall,

ordförande för Dramatikerförbundet.

Filmregissören Maria Eriksson-Hecht, som delar ordförandeskapet i Sveriges filmregissörer med Göran du Rées, spanade kring återväxten inom svensk film och konstaterade att tröskeln fortfarande är jättehög mellan kort- och långfilmen i branschen. Det tar sex år för män och åtta år för kvinnor att etablera sig i filmbranschen.

– Det är ett moment 22. Branschen vill ha etablerade namn, samtidigt är det så svårt att komma in. Men jag är ändå hoppfull inför de lågbudgetsatsningar som nu görs. Kanske kommer behovet av dramaserier också göra att det blir lättare att komma in, sa Maria Eriksson-Hecht.

Med tv-seriernas massiva intåg läggs

allt mindre tid på förarbete, medan allt mer ska rättas till i postproduktionsskedet, konstaterade filmklipparen Thomas Lagerman.

Göran du Rées i sin tur spanade kring biografen och filmdistributionens förändrade landskap, när SF sålt sina biografier till den amerikanska biokedjan AMC med kinesiska riskkapitalister i ryggen, och när små distributörer som Folkets bio och Triart får allt svårare att visa sina filmer. Han drömmer om en svensk riksbio med utrymme för konstnärlig film. Var finns eldsjälarna idag, undrade publiken, nördar de ner sig på Youtube i takt med att biografier förvandlas till cykelbutiker och klädaffärer?

MAGDALENA BOMAN

HALLÅ DÄR...

"Netflix och HBO ska inte få spela ut oss"

Hallå där, Benjamin Boe Rasmussen, ordförande i det danska skådespelarförbundet, samt representant i det Nordiska skådespelarrådet som har mötts i Sverige. Vilka var det de viktigaste frågorna ni diskuterade under mötet?

– Det största ämnet på dagordningen var förhandlingarna mellan streamingtjänsterna HBO och Netflix och det danska skådespelarförbundet, där vi fortfarande väntar på ett svar från våra motparter. Den här frågan gjorde att rådmötet förlängdes med två dagar. Vi behövde diskutera de utmaningar som det innebär när vi som självständiga nationer är i konflikt med en part som arbetar internationellt, men inom våra gränser. Då behöver vi ett nordiskt samarbete och solidaritet, så att HBO och Netflix inte kan

spela ut oss mot varandra och flytta produktionen till ett annat land.

Vad innebär den nordiska solidariteten rent konkret?

– Den innebär exempelvis att om en medlem i Danmark har problem med en norsk producent, så kan jag ringa till det norska förbundet och få hjälp, eller att en svensk medlem som jobbar i Danmark kan vända sig till en dansk avdelning. På en annan nivå, kan vi ta som exempel att när vi är i konflikt med streamingtjänsterna ska de mötas av samma krav vare sig de kommer till Oslo, Köpenhamn eller Stockholm – vi är eniga.

Stora neddragningar väntar på Danmarks Radio. Hur påverkar det skådespelare och producenter?

– Det är en politisk skandal att vi ska ha en public service som ska värna om nationella traditioner, samtidigt som flagg-

skeppet Danmarks Radio skär ner med 20 procent. Radioteatern har lagts ner. Det blir mindre danskt innehåll och i förlängningen kan det bli en press på våra medlemmars löner när allt ska produceras till lägre kostnad.

Hur stöttar de nordiska länderna varandra på bästa sätt?

– I mötet med internationella aktörer är det till viss del en utmaning att fackförbunden har olika yrkessammansättning i våra olika länder. Behoven är desamma, men handlingsmöjligheterna är olika. Men vi har en gemensam vilja att lösa problemen i solidaritet med varandra. Vi har en mycket stark facklig tradition i Norden och vi ska värna om våra medlemmars rättigheter.

KAJSA OLSOON

Josette sätter ljus på afrosvensk scenkonst

Josette Bushell-Mingo vill alltid hinna med mer.

– Jag kan inte vänta längre. Min dröm är att National black theatre of Sweden, NBTS, ska bli en plats dit svenskar kommer av nyfikenhet, där idéer och inspiration från den afrikanska diasporan flödar.

Magdalena Boman

DEN NYA PLATTFORMEN National black theatre of Sweden har etablerat sig i Vällingby. I november invigdes projektet som ska utveckla teater från den afrikanska diasporan i Sverige. Afrosvenska manus ska utvecklas, och pjäser från den internationella afrikanska diasporan kommer att sättas upp. Plattformen blir både scen och skola och de kommer att jobba med olika uttryck.

Konstnärlig arkitekt bakom organisationen är Josette Bushell-Mingo.

– Det finns ingen återvändo. Vi måste framåt. Jag flyttade hit för 15 år sedan. Mycket har förändrats till det positiva, men utvecklingen måste fortsätta, säger hon.

Det globala samhället har ändrats, och i korselden mellan SD och nationalismen utgör National black theatre of Sweden en angelägen mötesplats, menar Josette. Det är viktigare än någonsin tidigare.

– Scenkonsten och teatern har en allt större uppgift framför sig. Ansvar för att skapa platser där folk kan mötas som människor och våga ställa frågor om vad som separerar oss, håller oss isär från varandra. Den scenkonstdebatten är viktig.

Sverige har ett speciellt förhållande till författare, särskilt de från den afrikanska kontinenten, påpekar hon. I förlängningen handlar det inte bara om att samla de afrikanska erfarenheterna, utan att få del av scenkonst från hela världen, också i Sverige.

– Vi måste skapa kontinuitet och bredd i repertoaren. Det handlar om kunskap och respekt för berättelser från andra länder, att dessa historier har ett lika stort värde som exempelvis Strindberg. Vi talar om Frankrike, Zimbabwe, Mali, Kongo, Nya Zeeland, men också Sundsvall, Malmö och Stockholm. Det handlar om rätten att hitta sitt eget språk, rätten till ett kulturellt arv.

JOSETTE ÄR HELTIDANSTÄLLD prefekt på Stockholms dramatiska högskola. Vid sidan av det jobbet, och tillsammans med andra, läser hon manus, planerar repertoar, ansöker om pengar, diskuterar internationella utbyten och samarbetspartners, utvecklar konstprojekt och workshops. Just nu planeras en installation, samt en afrikansk festival i Vällingby centrum, inspirerad av afrofuture-

rismen som ska visa olika slags hjältar i framtiden. Nya pjäser ska skrivas, andra utvecklas med hjälp av översättningar.

– I vår har vi en chans att ha planerade program för två mindre scener. Men vi kan göra mer. I höst är vi inplanerade också på den stora scenen. Jag hoppas kunna sätta upp en stor amerikansk musikal, en fantastisk historia som i bästa fall skulle kunna spelas över julen 2019. Men rättigheterna är inte klara än. Fungerar inte det, finns många andra alternativ. *Songs of enchantment* av Ben Okri exempelvis. Åtskilliga idéer har också kommit från andra konstnärer.

INSPIRATION TILL NBTS kommer både från Black theatre i Harlem, New York och Talawa theatre company i England, där Josette jobbade på 80-talet.

– Black theatre i Harlem har en koppling till andlighet som jag personligen tycker mycket om. De knyter an bakåt till sina rötter, till ritualerna i rummet. De var här och höll en workshop med oss förra året, för att vi skulle hitta vår röst, och finna ett sätt att tala om vår nya organisation. En öppen dialog mellan alla oss involverade.

Talawa, med sin afrobrittiska ensemble, som spelar klassiska verk både från olika kontinenter och från England, introducerade Josette till den betydelsefulla spegel som kanske afrosvenska skådespelare behöver.

– Jag upplevde en spegel som förklarade vem jag var. Jag vill att afrosvensk scenkonst ska skina ännu mer här inför publiken i Sverige. När du ser dig själv i den mångfald som finns runt om i världen och här hemma, när du finner din rikedom och styrka, då blir du något annat. Det var en kolonial värld som delade upp oss. Den gjorde oss ensamma, men vi har aldrig varit ensamma. Folk säger till mig, att jag ska sakta ner. Men jag har inte tid, tystnaden gör att tiden rinner iväg. Det finns många före mig och vi får inte glömma dem, att vi står på andras axlar. Folk är rädda, men det finns inget att vara rädd för. *Difference is amazing!*

"Svensk film genomgår ett könsbyte"

Hon trivs lika bra i gummistövlar som på röda mattan. Sedan maj är Madeleine Ekman Filminstitutets nya långfilmskonsulent, ett jobb hon tar sig an med stor iver. Även om hon får bita sig i tungan så inte producenten inom henne tar över.

FÖR PRODUCENTUNDRET MADELEINE EKMAN, Zentropa Swedens tidigare vd, började passionen för film med skräck och vilda västern i barndomens Limham.

– Jag låtsades sova, men smög istället ner bakom soffan och tjuvtittade på sånt som Robert Siodmaks *Spiraltrappan*, berättar hon förjust när vi ses i arbetsrummet på Filminstitutet.

Sedan dess är film Madeleine Ekman passion och yrke, i en symbios som hon upplever är ett stort privilegium.

– När vi fick Guldbaggen 2016 för *Efterskalv* (Bästa film, bästa regi) tänkte jag att det är få människor förunnat att få jobba med det de älskar. Jag är en av dem! Så om jag gnäller borde jag få, som man säger på skånska, på flabben.

Vägen till biosalongens universum gick för hästtjejen från Limhamn via stallkompisen Anki, vars pappa jobbade som biomedicinerist i Malmö.

– Plötsligt kunde jag se *Rocky III* och *En officer och en gentleman* 15 gånger i rad!

Planerna på att gå läkarlinjen lades på hyllan och istället blev det filmvetenskap och Stockholms filmskola. Via reklambyrån Traktor gick vägen sedan till det egna filmproducentbolaget UNO Film i Norrbotten och därefter till produktionsbolaget Memfis Film i Västra Götaland.

Under 2009 startade Madeleine det danska filmbolaget Zentropas svenska verksamhet, som vd och producent. Tiden där beskriver hon som omtumlande.

– Det var helt galna tio år med det underbara, kreativa och fullkomligt hämningslösa bolaget, bestående av danskar! Att ha fått leva i det är få förunnat!

Här var hon med och producerade inte mindre än tre Oscar-nominerade filmer: *A Royal Affair*, *Jakten* och Susanne Biers *Hämnden*. Sistnämnda tilldelades en Oscar som bästa utländska film 2011. Men då stod Madeleine i ett kylhus i Västra Götaland, och spelade in *Into the white*.

I Hollywood har hon minglat med de flesta celebriteter. Ett möte minns hon mer än andra: det med filmvärldens enfant terrible, Michael Moore.

– Jag såg honom stå ensam i ett hörn. Ingen talade med honom. Då tänker Ekman: Det ska han inte göra! Med stora steg gick jag därför fram till honom och sa: "Hi Michael, I'm Madeleine".

När Michael Moore fick veta att Madeleine jobbade för Lars von Triers filmbolag, berättade han hur den danske skandalregissörens bisarra Hitlerskämt i Cannes 2011, fick honom att inse hur man faktiskt kan gå för långt.

– Det fick honom att ifrågasätta sin egen humor, när man ska skämta och inte skämta. Det var det bästa med den Oscarsgalan!

När den andra halvan av Zentropa, Peter Aalbæk Jensen, senare kom att anklagas för sexuella trakasserier under Metoo 2017, skrev Madeleine Ekman i sociala medier "Nu ska de gamla hundarna lära sig sitta!".

HON BERÄTTAR HUR HON, långt innan metoo, påpekade att alla inte uppskattade att Aalbæk Jensen gick runt naken på jobbet och pussade folk på munnen. Då beskyldes hon för att vara en pryd svensk, att det handlade om kulturella skillnader. Idag har tiden kommit ikapp henne:

– Nu är det slut. Jag kan tycka att det är så skönt att jag inte längre behöver ta upp det. Idag är det en självklarhet.

Har metoo förändrat filmbranschen?

– Ja, det har den. Som stark kvinna har jag utsatts för personangrepp, blivit klappad på huvudet. Jag har fått höra att jag är manhaftig och har ofta blivit avbruten: "Du pratar för mycket." Jag hävdar att man aldrig skulle ha sagt något sådant till en manlig medarbetare.

Vad tänker du om Anna Serners vision om att göra filmbranschen mer jämställd innan 2020?

– Att vara uppmärksam på att männen inte ska ha allt. Annars kan vi inte visa 100 procent av alla de historier som finns att berätta. Men vi har ingen kvotering, allt handlar om att medvetandegöra. Den medvetenheten hade inte funnits där om inte Anna Serner hade tjatat skallen av oss alla. Vi lever fortfarande så starkt i strukturerna om det manliga geniet.

Du lämnade en framgångsrik karriär på Zentropa och tackade istället ja till jobbet som långfilmskonsulent på Filminstitutet. Ser du några trender?

– Det finns väldigt många projekt om flyktningvägen. Jag ser också att många kvinnliga manusförfattare skickar in projekt om sin egen frustrerade familjesituation, och att försöka få ihop allt. De personliga berättelserna kommer i mycket från kvinnorna, inte männen.

Vad saknar du?

– Det är kanske för tidigt att säga, men jag ser inga manus som tar upp miljöförstörelsen, men ändrar vi inte vårt leverne de närmaste tio åren är det över. Det chockar mig att jag ser så lite av de berättelserna.

Om svensk film vore en patient, finns det något i den som behöver opereras?

– Jag skulle vilja säga att den mår väldigt bra, men att den genomgår ett könsbyte! Den är mer androgyn idag. Kön ska inte heller spela någon roll när man gör film.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Madeleine Ekman

Född: 1965 i Malmö, Fosie, uppväxt i Limhamn.

Utbildning: En fil kand i Filmvetenskap, Stockholms filmskola.

Jobb i urval: reklambyrån Traktor, UNO Film i Norrbotten, produktionsbolaget Memphis Film i Västra Götaland, vd för Zentropa Sweden.

Gör på fritiden: "Jag gillar att ta hand om allt gammalt, att odla, äpplen, byggnadsvård, rensa i trädgården, renovera gamla möbler, elda."

Senast sedda Film: *Cold War*, *Älskar den!*

Senast lästa bok: *Min fantastiska väninna* ("säkert sist på att läsa, men oj så härlig").

Gör om tio år: "Antagligen något inom film. Eller så jobbar jag för miljön – jag skulle rädda världen som ung, kanske dags nu!"

I november visades dokumentären, *Mothers of Rinkeby* om nattvandrande kvinnor, på Folkets hus i Rinkeby.

Nu satsar regissören Ahmed Abdullahi på längre format och ska utveckla sin första långfilm.

Rinkebys ryggrad skildras i

ÖVER HUVUDEN TÄCKTA av hijaber syns ett glatt skäggigt ansikte. Regissören Ahmed Abdullahi är lång som en basketspelare. Den här novemberkvällen på Folkets hus i Rinkeby visas hans film *Mothers of Rinkeby*. Publiken är till stor del mammor, döttrar, mor- och farmödrar med somalisk bakgrund.

Filmen, en dokumentär om kvinnor som sedan drygt tio år har gjort nattvandringar i Rinkeby, visades i september på Al Jazeera som också stod för finansieringen. På Youtube har *Mothers of Rinkeby* drygt 140 000 visningar. Att träffa publiken och sitta i panelsamtal med de medverkande är speciellt för den just nu föräldraledige regissören.

Ahmed ser generad ut när han omnämns som ”vår Spike Lee”. – Att bli jämförd med en ikonisk regissör när man själv bara

Annika Busch

dokumentär

har gjort en handfull kortfilmer och några dokumentärer, ja, jag kan lugnt säga att har jag en bit kvar dit.

IDÉN TILL MOTHERS OF RINKEBY bollades fram mellan Ahmed och hans gamla kompis Rashid Musa. En frilansjournalist som tidigare bott i Sverige skulle producera filmer för Al Jazeera från några europeiska städer och Ahmed och Rashid ville berätta om "ryggraden i samhället", kvinnor som nattvandrar i förorten.

– Jag tycker att filmen är bra. Jo, den handlar om oss, men det är Ahmeds film, det är sett genom hans ögon.

Det säger initiativtagaren till nattvandringen, Ardo Warsame som är med i panelsamtalet. Hon är Rinkebybo, fritidspedagog och mamma till fem barn. När en av sönerna var 13 år bestämde hon att "gå före honom, inte bakom". Så började nattvandringarna. Kvinnorna i filmen berättar hur de vill förmedla hopp, och att visa för ungdomarna att de är viktiga. Det finns också sorg och

Johan Hamnu

Bild ur filmen *Martyren* som ingick i SVT:s satsning Moving Sweden.

ilska över att unga män riskerar att hamna i gäng och kriminalitet. Polisen får en del kritik i filmen för sin stöddiga attityd: ”de kunde fundera över hur de själva skulle vilja bli bemötta.” Även journalister som reproducerar mediebilderna av Rinkebys invånare, får en släng av slevan.

Panelsamtalet pendlar mellan största allvar och uppsluppet fniss.

– Jag gillar perspektivförskjutningar. Någon gång vill jag göra en film om en kvinna som bär hijab och har alkoholproblem, säger Ahmed och möts av skratt och applåder.

Under kvällen visas också hans spelfilm *Martyren* som ingick i SVT:s satsning Moving Sweden. Filmen handlar om en ung man som håller på att radikaliseras.

– Hur berättar man en viktig och allmänmänsklig historia – hur extremismen påverkar en ung människa – utan att falla in i schabloner? Jag testade med tanken att om historien handlat om en vit kvinna vars son blir nynazist, skulle det fortfarande hålla?

Ahmed berättar att han castade ungefär 150 personer. Folk hoppade av efter att ha läst manus, trots att det var en spelfilm. Det här var ungefär samtidigt som terrordådet på Drottninggatan, och människor kände sig oroliga för att kanske associeras med extremism.

BRISTEN PÅ FÖREBILDER gjorde det inte lättare, Ahmed kunde inte visa exempel någon film för att säga ”ungefär en sån här film vill jag göra”. Rollen som mamman i *Martyren* spelas av en kvinna

som var sångerska och teaterskådespelare på 80-talet. De övriga är amatörer, det finns inga professionella somaliska skådespelare i Sverige.

Den röda tråden som finns mellan *Mothers of Rinkeby* och *Martyren*, fångas upp av en kvinna i publiken:

– Det gör ont i mig att se filmerna. Det här är mamman som förlorar sina barn, till radikalisering eller till kriminella gäng.

Ahmed, tagen av reaktionerna efter samtalet:

– När jag ser mina egna filmer så ser jag arbetet bakom. Miss-tagen, saker som kunde ha gjorts bättre. Men det känns underbart att se hur människor blir berörda.

KAJSA OLSSON

Ahmed Abdullai

Ålder: 37 år.

Utbildning: STDH regilinjen 2012–2015. Innan dess filmlinjen på Sundbybergs folkhögskola.

Tidigare filmer: Bland annat kortfilmerna *Martyren*, *Francis*, *Salaam*. Dokumentären *Jag är Dublin*.

På gång: Har fått utvecklingsstöd från SFI för en långfilmsidé med samma team som jobbade med *Martyren*; Marioan Hosseini (manus) och Veronika Öhnedal (producent)

Inspireras av: Mer av personerna bakom kameran än filmen. Ser fram emot att se *Widows* (regi Steve McQueen.)

#YOU TOO

STRINDBERG INTIMA TEATER erbjuder 4 kostnadsfria kurser under våren 2019 för professionella scenkonstnärer.

Vem är tillåten att göra vad i repetitionsrummet?

Två handledare håller i en tre timmar praktisk workshop där deltagarna exemplifierar och reflekterar över dilemman i olika arbetsmiljöer.

Handledare och deltagare hjälps åt att formulera möjliga lösningar på problematik i samband med gränslösa beteenden och övergrepp i repetitionssituationer.

Handledare: Kajsa Ernst, Mattias Nordkvist, Hanna Nygårds Hannes Meidal, Jacob Danielsson, Anna Pettersson

Datum: mån 28/1, mån 11/2, mån 1/4, mån 15/4

Anmälan: info@strindbergsintimateater.se

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Aktuella utlysningar

- **Resebidrag**
- **Internationellt kulturutbyte**
- **Internationellt studiestipendium**

Sista ansökningsdag

31 januari

www.konstnarsnamnden.se

K

Dansalliansen

Dansalliansen anställer dansare

Ansök 1 februari – 15 mars 2019

Info om hur man ansöker finns på
www.dansalliansen.se

Vid frågor ring eller mejla
08-442 7990/ info@dansalliansen.se

prolight+sound

Save the Date

Tuesday – Friday

2.–5. 4. 2019

prolight-sound.com

lead.
connect.
excite.

mattias.dahlquist@sweden.messefrankfurt.com
Tel. +46 7 90 79 68 94

messe frankfurt

Margdalena Boman

Ordförande Jack Devnarain och generalsekreterare Carlynn de Waal-Smit från det Sydafrikanska facket SAGA på besök i Stockholm.

Arbetsvillkoren för skådespelare i Sydafrika är rejält eftersatta. Men med inspiration från Teaterförbundet har det sydafrikanska skådespelarförbundet börjat se hur juridisk hjälp och bevakningen av upphovsrätt kan bli bättre.

Skådespelare i Sydafrika söker influenser från fack i Europa

I NOVEMBER BESÖKTE det sydafrikanska skådespelarförbundet, SAGA (The South African Guild of Actors), flera länder i Europa. I ett internationellt samarbete med bland andra Teaterförbundet, arbetar SAGA för att villkoren ska bli bättre för sina medlemmar.

Ordförande Jack Devnarain och generalsekreterare Carlynn de Waal-Smit tog del av hur scen- och filmarbete fungerar i Sverige och vad de kan ha nytta av i sitt hemland.

– För oss är det imponerande att så många skådespelare i Sverige är med i facket. Möjligheterna till juridisk hjälp och att det i Sverige betalas ut ersättning till artister utan jobb är intressant att titta närmare på för oss, säger Jack Devnarain.

SAGA har besökt teaterförbund och upphovsrättsorganisationer i Sverige, Danmark och Storbritannien. En viktig del är att få insikt i hur arbetet med ersättningar ser ut.

– De nordiska länderna liknar varandra i sättet att ta tillvara skådespelarnas intressen genom kollektivavtal och lagstadgade rättigheter. När det gäller upphovsrätt är avtalen hos er väldigt intressanta. De bygger på en modell som vi vill undersöka ytterligare, så att den i längden kan föreslås gälla i både Sydafrika och i andra afrikanska länder, säger Jack Devnarain.

SAGA bildades för nio år sen. Idag har organisationen cirka 500 medlemmar. Målet är att en dag kunna vara minst 5 000 eller fler. I Sydafrika bor det ungefär 55 miljoner människor.

– Den största utmaningen för oss nu är att definiera skådespelare som yrkesgrupp. Arbetsvillkoren skiljer sig så mycket åt för våra medlemmar. Dessutom saknas både regler och lagstiftning som går att tillämpa. Men vi börjar se en förändring. Numera kan vi lyfta fram frågor om arbetsförhållanden, sociala rättigheter och ersättningar, säger Jack Devnarain.

MED VISS VÖRDNAD konstaterade han och Carlynn de Waal-Smit att Teaterförbundet för scen och film snart firar 125 år.

– En dag kommer vår organisation också kunna fira 125 år. Då ska vi ha bevisat att förändring är möjligt – att samarbete över landsgränser kan ge resultat, säger Jack Devnarain.

Det internationella utbytet genomförs med stöd av den fackliga samarbetsorganisationen Union to Union.

Mira Helenius ny vd på Skånes Dansteater

Mira Helenius Martinsson har en bakgrund som dansare, pedagog och producent. Från den 1 juli 2019 tillträder hon som ny vd och konstnärlig ledare för Skånes Dansteater. Just nu arbetar hon som projektkoordinator inför Scenkonstbienenalen 2019 i Härnösand och Sundsvall. Därtill driver hon ett utredningsuppdrag för Härnösands kommun.

Skåne blir en ny arbetsplats för Mira Helenius Martinsson. Men danschef har hon varit förut, för Norrlands och Dans Västernorrland 2007 – 2018.

De får Konstnärnsnämndens långtidsstipendier

Skådespelaren Helen Al-Janabi, musikern Svante Henryson och koreografen Halldóra Ólafsdóttir är de tre som har tilldelats Konstnärnsnämndens 10-åriga långtidsstipendier för 2018.

Även årets ettåriga arbetsstipendier har nu delats ut, totalt 20 stycken inom teatern och 25 inom filmen. Bland mottagarna inom teatern finns bland andra David Wiberg, Åsa Johannisson och Lisen Rosell samt inom film Elisabeth Aschan, Fredrik von Krusenstjerna och Johannes Nyholm.

Metoo lyste med sin frånvaro på teaterfestival

Vid årets upplaga av den internationella och EU-finansierade teaterfestivalen Europe Theatre Prize (Premio Europa), fick Cirkus Cirkör och vd Tilde Björfors ta emot hederspriset New Theatrical Realities.

Annars lyste kvinnorna med sin frånvaro. Frånsett ett specialpris till den katalanska skådespelaren och regissören Núria Espert bestod urvalet av manliga regissörer vars verk i huvudsak framfördes av manliga skådespelare.

Så har det sett ut under de år som priser har delats ut. Av de 17 pristagarna som har tagit emot huvudpriset Europe Theatre Prize sedan starten 1987, har endast tre varit kvinnor. Därtill lyste den stora metoo-debatten helt med sin frånvaro under dem fem dagar långa festivalen som ägde rum 13 – 18 november.

Julia Thelin får en kilometer film

Regissören Julia Thelin har tilldelats stipendiet 1 km film. Utmärkelsen delas ut av Stockholms filmfestival och går varje år till en ung svensk regissör som ges möjligheten att göra en kortfilm. Den visas sedan på följande års festival.

Julia Thelin får stipendiet för sin skildring av ung vänskap och självständighet i filmen *Brottas*. I motiveringen står det (i urval) att priset ”går till en ung regissör med stor talang för att med rörelse och kroppar diskutera samt presentera olika idéer kring genus, könsroller och sexualitet”.

Julia Thelin är dansare och verksam inom film sedan 2011. *Brottas* har tidigare tilldelats Skånes kortfilmspris vid filmfestivalen Buff, pris för bästa film vid Uppsala kortfilmsfestival och filmfestivalen Stockmotions stora pris 2018.

Priset 1 km film finansieras av bland andra Teaterförbundet för scen och film, som bidrar med 15 000 kronor för att anställa en professionell filmarbetare bakom kameran, företrädesvis en medlem i Teaterförbundet för scen och film.

Folk och kultur laddar om

Över 200 programpunkter och drygt 130 arrangörer. Det är innehållet när det kulturpolitiska konventet Folk och Kultur går av stapeln för andra gången.

– Det har tillkommit flera nya aktörer och dessutom har vi öppnat för nordiska samarbeten, men utgångspunkten är fortfarande det regionala och lokala, säger Linde Sjöstedt, projektledare för Folk och Kultur, i ett pressmeddelande.

Ämnena, som kommer att stötas och blötas i Eskilstuna, Munktelstaden, den 6-9 februari 2019, är digitalisering, konstens frihet, barn och unga, integration, publikutveckling, folkbildning, kulturarv, kultur och hälsa och social hållbarhet. Allt med ledorden kvalitet, nytänkande och bredd som en gemensam nämnare.

Teaterförbundet för scen och film medverkar bland annat med en presentation av det fortsatta jämställdhetsarbetet utifrån metoo-rörelsen.

Läs hela programmet på www.folkochkultur.se

Ny rapport går på djupet med kulturutgifterna

De offentliga medlen till kultur har ökat med 17 procent sedan 2008. Det visar den nya rapporten *Samhällets utgifter för kultur* som Myndigheten för kulturanalys nyligen släppte.

År 2017 gick 2 793 kronor per invånare till kulturen. Detta inräknat medel till stat, regioner/landsting och kommuner. Totalt blir det drygt 28 miljarder kronor. Utgifterna för kulturen perioden 2008 – 2017 har annars legat på en ganska jämn nivå hos staten och regionerna/landstingen. Hos kommunerna har de däremot sjunkit med nio procent mellan åren 2008 – 2017. I ett pressmeddelande säger ansvarig utgivare Moa Olin att ”årets rapport visar att de totala medlen till kultur stadigt ökat under det senaste decenniet, både när det gäller i kronor och utslaget per invånare, – såväl för stat, landsting som kommuner. Däremot har kulturens andel av de offentliga finanserna inte ökat över tid: den har antingen varit stabil, som för staten och landstingen, eller minskat som för kommunerna. Detta beror på att de totala budgetarna som helhet har ökat mer”. Läs hela rapporten på www.kulturanalys.se

Filmklipparen Anders Nylander står bakom *Lyrro - ut och invandrarna*.

Nylander klipper till och blir långfilmskonsulent

Anders Nylander har utsetts till ny långfilmskonsulent på Svenska filminstitutet. Han efterträder därmed Calle Marthin som har gått vidare till Nordisk Film Production. Anders Nylander har i många år jobbat som filmklippare, med över 50 filmer och tv-serier i bagaget. Han tillträdde tjänsten den 1 december.

Maria Groop Russel ny vice vd på Dramaten

Maria Groop Russel har utsetts till Dramatens nya vice vd. Hon tillträder tjänsten i januari 2019. Därmed lämnar hon SVT efter årsskiftet. Maria Groop Russel har arbetat på de flesta positioner inom SVT, från reporter och projektledare till olika chefspositioner, nu senast som divisionschef för allmän-tv.

Stort stöd för teatern bland örebroarna

Skådespelare vid Örebro länsteater har varslats. Samtidigt har reaktionerna mot att teatern skär ner sin konstnärliga personal varit kraftfulla från örebroare, politiker och kollegor från andra delar av landet. Uppsägningarna har väckt oro över landet.

Kirki Nilsson/Icon photography

Malin Berg och Jan Modin i farsen *Lagn i helvete*, i regi av Adde Malmberg.

DET VAR PÅ ETT PERSONALMÖTE som länsteaterns vd Petra Weckström och den helt nyutträdde konstnärliga ledaren Rikard Lekander lät meddela att fyra av teaterns åtta fast anställda konstnärer skulle komma att varslas till nyår.

Den konstnärliga personalen var förväntansfull inför mötet, de väntade på nystart, men sedan mötet har arbetsmiljön präglats av det lagda varslet. Beskedet slog ner som en bomb för de anställda, samtidigt har en stöttande kärleksväg sköljts över teatern under hösten.

Dålig ekonomi, för lite pengar genom kultursamverkansmodellen för att täcka uppräkningslöner uppgavs vara skälet till att teatern skulle säga upp fyra av sina åtta tillsvidareanställda konstnärer. Ledningen lade varslet för att frigöra rörliga medel för att kunna ta in samma mängd skådespelare, fast på frilansbasis.

Örebro länsteater har under flera år arbetat med så kallade KIV-processer där fokus har legat på delaktighet, transparens och medbestämmande på arbetsplatsen. Det är tankar som just denna höst känns avlägsna för många på teatern. Personalen har trott att ekonomin var under kontroll.

Jenny Eklund, på verkstan, säger att under #metoo framkom

det tydligt att en stark fast ensemble fungerar som en trygghet för frilansarna. En förminskad och försvagad ensemble kan däremot inte ge samma stöd till dem som kommer till länsteatern framöver. Det kan bli ett arbetsmiljöproblem.

Ett dilemma är att den fackliga strukturen samtidigt har försvagats över tid. Det började för 20 år sedan med att teaterns slimrades och omorganiserades. Trenden har gått mot snabbväxande organisationer som kan förändras. Parallellt har den fackliga bilden på teatern skiftat. Ju längre bort från scen folk jobbar, desto mindre självklart är det att identifiera sig med Teaterförbundet, samtidigt som skådespelarna i ensemblerna blivit mer utbytbara.

– Vi har haft problem med att rekrytera en fackstyrelse i vår avdelning och står nu utan. För tillfället har vi en interimstyrelse. För oss nära scen är det självklart att vara med i Teaterförbundet. Men på hela teatern har vi blivit procentuellt färre. Folk väljer andra förbund. Att Teaterförbundet blir försvagat, är varken bra för arbetsgivaren eller oss och jag hoppas vi hittar ett sätt att få den trenden att vända.

Skådespelarens utsatta position är en nationell fråga. Det här är

Skådespelarna Hanna Lekander och Anders Hambræus sitter i en tillfälligt tillsatt interimstyrelse och företräder facket, tillsammans med kostymföreståndaren Marie Östling.

– Repetitionssalen och scenen är den enda skyddade zonen här på teatern just nu, säger Anders Hambraeus. Vänster bild: Anders Hambraeus och Hans Christian Thulin i den engelska farsen.

Anslagstavlan är fylld med klipp från Nerikes Allehanda, tidningen har haft över 30 artiklar om varslet.

Hanna Lekander i *Lögn i helvete*.

Malin Berg.

en bransch som fokuserar mycket på individen. Alla vinner på att gå samman, fortsätter Hanna Lekander.

– Under alla år har vi haft stor genomströmning av frilansare här. Det är just det som är suveränt, det finns något tryggt, något fast och något rörligt. Det är bästa formen för konstnärlig befruktning. Den balansen är otroligt viktig. Vi är ju inte frontfigurer hela tiden. Vi spelar ute i busken och på skolor. Att ha fast personal är ingen motsättning till frilansare. Tvärtom, med fast anställda värnar vi frilansare, vi bevakar deras frågor, och kan säga ifrån på ett sätt en frilansare inte alltid vågar, säger Malin Berg.

Hon sitter i skådespelarnas rum tillsammans med kollegorna Anders Hambraeus och Hanna Lekander och äter en snabb lunch innan repetitionerna av Anthony Neilsons fars *Lögn i helvete* tar vid.

Hur är det att arbeta med fars just nu?

– Repetitionssalen och scenen är den enda skyddade zonen här på teatern just nu. Ångesten och hjärtsnörpen försvinner inte, men den förpassas till bakgrunden när du får utföra ditt jobb. Det är en räddning, säger Anders Hambraeus.

Scen&film är på besök bara några dagar efter att en stor stödmanifestation hölls utanför teatern. Massvis av örebroare anslöt och visade sitt stöd för sin ensemble. Simon Norrthon, ordförande för Teaterförbundet för scen och film, var på plats och höll tal.

– Det är fantastiskt med allt stöd vi fått. Från örebroarna, från politiker och från hela Teatersverige, kollegor runt om i hela landet har hört av sig. Några vittnar om att det tar år för en arbetsplats att läka när sådant här händer, säger Hanna Lekander.

ÖREBROENSEMBLEN BILDADES 1969, innan dess var det Riksteatern som turnerade. En av grundidéerna med regionteatrarna var att konstnärerna skulle få bo och verka på plats, fortsätter hon. Att det skulle vara samma människor som står på scen, som känner sin publik.

– Vi har precis spelat en högstadieföreställning och vi vet ex-

Kicki Nilsson/Icon photography

akt vilken skola barnen kommer från, hur de brukar ha det där. Vi vet hur det ser ut och vi möter dem med en kunskap om vilka de är. Det var just det som var syftet med regionteatrarna, säger Hanna.

PERSONALEN VID ÖREBRO länsteater har av tradition haft stort medinflytande på teatern. Det konstnärliga rådet, som under en tid hade representanter från teaterns alla avdelningar, har varit rådgivande vad gäller repertoar. Under en kortare tid hade rådet till och med en beslutande funktion vad gäller repertoaren. Med bolagiseringen av teatern har makten förskjutits allt mer till vdn.

Många ur den fasta ensemblen, men också andra i huset, har varit länge på teatern, flera anställdes på 90-talet. Det är inte heller första gången teatern dragit ner på personal. Senast 2009 befann sig organisationen i en liknande situation, då försvann sju tjänster efter förhandlingar. Men då gick det inte till så här, menar Marie Östling.

– Ekonomin var betydligt sämre 2009. Men allt gick till på rätt sätt. Man informerade facken, skyddsombuden, sedan tog man

beslut i den turordning som låg på bordet. Denna gång är det anorlunda. Det är ett konstigt sätt att gå tillväga om man nu har planer på att skära ner sin personal, säger Marie Östling, kostymföreståndare på syateljén.

LÄNSTEATERN HAR, LIKSOM många andra regionala institutioner en ansträngd ekonomi. Under förhandlingarna tog arbetsgivarsidan tillsammans med Teaterförbundet för scen och film in en extern revisor för att gå igenom teaterns ekonomi.

– Hur det slutar för oss vet vi inte än. Såklart hoppas vi på det bästa, men detta handlar inte bara om oss. Regionteatrarna kom till för att alla i Sverige skulle ha tillgång till professionell närproducerad kultur. Vad händer framöver? Kommer det att finnas några länsteatrar kvar om 50 år? Vad består de av i så fall? Jag lärde mig av de skådespelare som fanns här för 22 år sedan när jag kom. Tanken är att vi ska föra vår kunskap vidare till nästa generation. Det handlar inte om oss personligen. Risken blir att alla skådespelare kommer att bo i Stockholm, Göteborg eller Malmö. Det är väldigt sorgligt om landsorten bara ska skildras av andra som

Kicki Nilsson/Icon photography

Malin Berg, Hans Christian Thulin, Jan Modin och Siw Erixon i *Lägn i helvete*.

fått i uppdrag att gestalta just en viss stad. I längden innebär det en utarmning av demokratin, säger Hanna Lekander.

Varslen i Örebro har skapat oro på flera andra teatrar, påpekar Marie Östling. Många har hört av sig och undrat om de skrivningar som till dags dato funnits mellan fack och arbetsgivare kring teaternas numerär, inte längre har någon betydelse.

FÖRHANDLINGARNA AVSLUTADES i oenighet strax efter denna tidnings presstopp. Vd:n Petra Weckström kommenterar i ett mejl detta med:

”För att möta en tuff ekonomisk verklighet på Örebro länsteater sägs tre konstnärliga tjänster upp, medan naturliga avgångar på administrativ respektive teknisk avdelning inte återbesätts. Det är inte lätt då människors arbete står på spel. Den förhandling vi har genomfört har varit svår och långdragen, svåra prioriteringar behövde göras. Teaterledning och styrelse arbetar vidare för en långsiktigt starkare finansiering av vår teater. Vi fortsätter också med det viktiga interna arbetet att återerövra arbetsgläd-

je, trygghet och förtroende för varandras olika roller. Allt för att fortsatt vara en vital egenproducerande länsteater i framtiden.”

ENGAGEMANGET FÖR LÄNSTEATERNs ensemble är dock fortsatt stort bland örebroarna. Namninsamlingen utanför teatern fortsätter och en privatperson har till och med donerat en halv miljon kronor till teatern.

MAGDALENA BOMAN

- ✓ Enligt avtal finns en överenskommelse mellan fack och arbetsgivare att om oenighet råder mellan parterna så ska numerären (antalet fasta tjänster) bland konstnärlig personal vara densamma som 1998.
- ✓ TCO Örebro län står bakom kollegorna i Teaterförbundets avdelning 16 på Länsteatern och har uppmanat arbetsgivaren att ta hänsyn till de fackliga rättigheter som finns på arbetsmarknaden och lyssna på sina anställdas argument, för att finna alternativa lösningar.
- ✓ KIV-processen är utvecklad av Trygghetsrådet TR5. KIV är en förkortning av Kompetensutveckling för individ och verksamhet.

- Flera teatrar har hört av sig till oss och är oroliga för att även de ska drabbas, säger kostymföreståndaden Marie Östling.

Spelbranschen erbjuder jobb

Den svenska dataspelsbranschen är på frammarsch och anställer fler personer för varje år. En bakgrund inom scen och film välkomnas.

LEADSOUND DESIGNER på spelföretaget EA Dice är Mari S. Minto.

– En typisk dag är att jag dricker kaffe och synkar hem uppdateringar i spelet och sedan drar jag igång min editor och ser efter vad som står näst på listan att göra, säger hon.

Scen & film intervjuade Mari 2010, då under namnet Mari Saastamoinen och nyexaminerad från STDH, när hon började på EA Dice, som är ett av Sveriges största spelföretag och är mest känt för spelserien *Battlefield*, men även andra spel som *Mirrors Edge* och *Starwars Battlefront*. Under de åtta år som gått har dataspelsbranschen förändrats. Spel är idag en tjänst som laddas ner och som ständigt uppdateras istället för en enstaka produkt på en skiva. Nu har även fler kvinnor sökt sig till dataspelsbranschen, som också aktivt satsar på breddad rekrytering.

– Jag kan rekommendera folk att söka sig hit. Det finns en trygghet i att ha en fast anställning samtidigt som det är en bransch som är under ständig utveckling och i det finns det alltid en utmaning, säger Mari S. Minto

Men branschen har svårt att hitta rätt folk.

– Det har aldrig varit ett bättre läge att gå in i branschen. Det är ett högt tryck. Just nu söker vi till exempel en senior ljussättare, då får vi leta internationellt för att hitta folk, säger Mikael Hell-

berg som är content craft manager på EA Dice.

I Mikael's roll som linjeförman över olika grafiker ingår också rekrytering av ljuddesigners och ljussättare. En bakgrund inom scenkonst eller film är en intressant bas, anser han och påpekar att det viktigaste är att ha kunskap och förmågan att skapa en historia snarare än att kunna en viss programvara. Den rigorösa rekryteringsprocessen utgår från arbetsprover och portfolio.

– Vi vill anställa de bästa helt enkelt. Branschen tillämpar framförallt tillsvidareanställningar med några få projektanställningar, snittlönen för en ljuddesigner eller ljussättare ligger på ungefär 40 000, berättar Mikael Hellberg.

Fast anställda inom dataspelsbranschen är i första hand anslutna till Unionen som är det fackförbund som även har kollektivavtal med Medieföretagen. EA Dice är, enligt Unionen, det enda företag som har undertecknat kollektivavtalet. Mari S. Minto skulle vilja se en större delaktighet från Teaterförbundet inom branschen.

– Självt gick jag med i Teaterförbundet när jag studerade på STDH, då det var en rekommendation från skolan. Innan dess hade jag inte hört talas om förbundet och det skulle säkert vara intressant för fler som arbetar inom ljud i spelbranschen att veta mer om fackförbundet, säger Mari S. Minto.

Magdalena Boman

Att en stor del av dem som jobbar inom spelbranschen är med i Unionen förvånar inte Mika Romanus, förbundsledare på Teaterförbundet för scen och film. I och med att det är Unionen som har kollektivavtalet bör de som är tillsvidareanställda vara med i det fackförbundet, menar hon.

– Ljud- och ljusdesigner är yrkestitlar som i andra sammanhang representeras av Teaterförbundet. För personer som frilansar och arbetar både i spelbranschen och på andra arbetsplatser inom ljud- och ljusdesign kan det vara bra att också vara ansluten till Teaterförbundet, säger Mika Romanus.

Andra yrkesgrupper, som skådespelare och regissörer, kan ibland frilansa inom dataspelsbranschen och de är som regel anslutna till Teaterförbundet.

Hon lyfter upp att utvecklingen på arbetsmarknaden, med nya yrken som uppstår, gör att det ibland blir svårt att veta vilket fack som man bör tillhöra. Men olika förbund bör inte gå in och konkurrera med varandra.

I DAGSLÄGET FINNS ETT dubbelanslutningsavtal mellan Teaterförbundet och Unionen som kan vara lämpligt för dem som frilansar och rör sig mellan arbetsplatser där det finns olika kollektivavtal. Mika Romanus anser dock att de som arbetar med

yrken såsom ljud- och ljusdesigner som regel bör vara med i Teaterförbundet.

– Teaterförbundet erbjuder kvalificerad branschspecifik rådgivning till dem som jobbar inom scen och film, men man ska vara med i det förbund som kan hjälpa en bäst och som har kollektivavtal där man arbetar. Ibland är ett mindre förbund bättre för dem som jobbar inom nischade yrken. För konstnärligt yrkesverksamma ger Teaterförbundet en tillhörighet som kan vara viktig, säger Mika Romanus.

EMIL ÅKERÖ

Fler kvinnor över 35 år än män under 18 år spelar dator

- Det är idag fler kvinnor över 35 som spelar än män under 18.
- Det jobbar ungefär 5 300 personer inom den svenska spelbranschens cirka 345 företag, vilket är en fördubbling mot 2016.

Källor: Entertainment Software Associations rapport *Essential Facts About the Computer and Video Game Industry 2014*, samt branschorganisationen Dataspelesbranschens *Swedish Game Developer Index 2018*.

TeaterAlliansen anställer skådespelare

med start 1 augusti 2019

Ansökan öppnar 1 mars 2019

www.teateralliansen.se/anstallning

www.teateralliansen.se

Teater
Alliansen

Visual act söker just nu en Teamledare
till Service & Supportavdelningen!

Mer information om tjänsten hittar du på hemsidan.

visual **act**
artistic computer technology

www.visualact.se

OSRAM HMI®
50
YEARS
XEVBC

Ljus är spänning

Varmt ljus för coola scener med
HMI® STUDIO

OSRAMs innovativa HMI® STUDIO-lampor presterar alltid sitt bästa på scen.

Ljus är OSRAM

OSRAM

Böcker att läsa under ledigheten

Många av förbundets medlemmar har gett ut böcker.
Här ett axplock av några som låtit tala om sig. Gott slut på året!

SCENOGRAFI ÄR INGEN suverän konstart. Dess betydelse och gestaltungsformåga uppstår i mötet med skådespelarna på scenen och dessförinnan i samarbetet med regissörer och övriga konstnärer som medverkar till en föreställning...

Däri ligger dess komplexitet som visuellt uttrycksmedel och dess utmaningar för den som är scenograf.

Så ödmjukt presenterar scenografen Lars-Åke Thessman sitt yrke i den vackra och i dubbel bemärkelse tunga boken: *Till rum blir tiden här* – Scenografi.

I sex kapitel belyser Thessman scenbildens olika funktioner: i illusion, i funktionstema-interaktion, i sociomateria, i inre liv, i makt-vanmakt och i myter.

Hur han arbetar med funktionerna illustreras genom 30-talet teater-, balett- och operauppsättningar (med betoning på det sistnämnda) som Thessman scenograferat sedan slutet av 70-talet.

Illustrativt och pedagogiskt berättar han om processen, och om att uppnå gestaltungsformåga i mötet med en uppsättnings alla konstnärer. I korta texter och ett rikt material av skisser, scheman och inte minst föreställningsbilder beskrivs hantverket och knepen.

Thessman guidar runt bland illusoriska centralperspektiv, demolerade visioner och projektioner, och visar oss till exempel hur ett säkerhetskrav kan vändas till en estetisk resurs och hur han gör för att få individ och värld att samspela i scenrummet. Bokens rikedom påminner om den Piranesi-värld Thessman skapade för Folkoperans *Don Carlos* 1992: en värld utan början eller slut.

Scenografi beskrivs som en förförelseakt, som en strävan efter att visuellt spränga rummet. Så är också läsoplevelsen. Och om inte boken redan är det så bör den omgående bli det: en läro- och referensbok. Dels för blivande scenografer, dels för oss som vill bli visuellt förförda.

Boken tillägnar Lars-Åke Thessman teaterverldens doldisar: sömmerskor, tillskärare, dekormålare, snickare, smeder, konstruktörer, scen- och ljus tekniker som

anslutit till vårt arbete och med sina erfarenheter och sin skicklighet garanterat det slutliga realiserandet. Tack för er entusiasm och trofasthet!

Bögtjejen av Aleksa Lundberg är den egna och personliga historien om att komma ut först som böge och sedan som tjej. Men boken är mer än en berättelse om att komma ut. Den handlar om familjerelationer, skolåren och drömmen om att genom skådespelarrollen också hitta en roll åt sig själv. Efter tre scenskoleförsök kommer Aleksa in.

Parallellt med upptäckten av sig själv löper den växande insikten om att den Aleksa egentligen är och vill vara av vissa betraktas avvisande och föraktfullt.

Aleksa Lundberg berättar uppriktigt, det är på samma gång rapporterande och utlämnande, och väl gestaltat.

SKÅDESPELAREN EVIN AHMADS skönlitterära skildring, *En dag ska jag bygga ett slott av pengar*, bjuder på exteriörer av tuggat från bänkarna i Akalla, till interiörer från den fina dramahögskolan på Valhallavägen i Stockholm (där man gör andningsövningar och får massage).

I nyutgåvan av Anneli Jordahls 15 år gamla klassiker *Klass- är du fin nog?* uppdaterar hon klassbegreppet i en långintervju med Evin Ahmad. Evin, konstaterar Jordahl, missar aldrig en chans att prata om klass.

Bland medlemmarna i Teaterförbundet för scen och film finns flera skönlitterära författare som låtit tala om sig. Dramatens skådespelaren Filip Alexandersons thriller *Elddöpt* är övernaturlig och brutal. Vad binder ihop tidsbågen från grymma ritualer i 1850-talets Växjö med mannen på knä i det smutsiga rullgruset bland tutande bilar i Stockholmsnatten? Jo, Tribunalen. Den styrs av Jonas far, samma Tribunal vars medicinska experiment Jonas avser att stoppa...

Teater Barbaras konstnärlige ledare Johan Ehn rör sig i ungdomsromanen *Down under* mellan Stockholm och Nya Zeeland. Det är 70-80-tal. Jim, 19 år, lämnar kaos och hamnar hos konservativa släktingar på andra sidan jordklotet. Men att Jim är homosexuell kan de inte acceptera. Istället för det Sverige Jim tyckte kunde dra åt helvete blir Nya Zeeland ett helvete för honom. På slutet listas fyra sidor tidsrelevant musik som en bonus att leta upp på Spotify.

LJUDBOKSLYSSNANDET fortsätter att skjuta i höjden, och flera ljudböcker är skrivna och inlästa av skådespelare.

I Suzanna Dilbers relationsroman *Förlist* rymmer Caroline fältet, hon flyr sig själv, en sorg och sitt liv med Adam. En vännins stuga i Lofoten blir hennes retreat. Det är kallt, kargt och vackert, men också oberäkneligt. Suzanna Dilber läser med intensitet och tempo.

Jonas Karlsson läser en julsaga, men inte Charles Dickens utan sin egen, som kort och gott heter *God jul: en berättelse*. I kommunhuset planerar tjänstemännen en julklapp till kommuninnevånarna. Något urläskert ska det vara, men med krav på nollbudget. Så sätter Gunvald på fritidsförvaltningen käppar i hjulet... Jonas Karlsson dramatiserar med små medel och dialekt.

Till sist: Bergmanåret når nu sitt slut. I Kristian Petris *Långfilm 136* (finns på SVT Play) gestaltar Jonas Karlsson Ingmar Bergman, och Henrik Dorsin Bergmans släpvagn Vilgot Sjöman i en fiktionsdokumentär om inspelningen av *Nattvardsgästerna*.

Att Ingmar Bergman var en demon som regissör vet vi, men inte bara på scen om man ska tro Anita Haglöf. Hon var hushållerska hos Ingmar Bergman i åtta år fram till 2003. Om åren och ritualerna innanför ytterdörren hos Ingmar när scenljuset släckts och kameror och mikrofoner stängts av berättar Anita Haglöf i *Jag var Ingmar Bergmans hushållerska*.

GERT LUNDSTEDT

Varsågod, ni får svindyr scenkonst utan kändisar

JAG GÅR PÅ ETT MÖTE. Vi ska prata om hindren för turnerande scenkonst i landet. Jag är där i egenskap av koreograf och på mötet finns också arrangörer och producenter. Någon undrar vilka kriterierna är när arrangörer väljer vilka gästspel de ska köpa in. Konstnärlig kvalitet kanske ni tänker? Något som känns lite nytt? Lite fräscht? Provocerande och tankeväckande? Svaren lyder:

Att det är en kändis i föreställningen.

Att det är en helaftonsföreställning med paus (gärna talteater).

Att det är billigt.

Det här kanske är old news för många, men jag baxnar! Jag har tydligen missförstått allt. Från min horisont finns flera hinder som gör att jag inte kan turnera så mycket som jag skulle vilja. Pengar läggs oftast på produktion och när föreställningen är klar finns det inte ekonomi som svarar upp mot turnékostnaderna, varken hos arrangör eller konstnär. Men problemet ligger alltså inte bara där. Förutom billiga ska vi också vara kändisar. När dessa kriterier slängs i mitt ansikte blir det tydligt att det egentligen bara finns en institution som har alla rätt och det är... Netflix. Skoja, jag menar såklart Riksteatern! (Obs, älskar både Netflix och Riksteatern).

NÄR JAG FRÅGAR ARRANGÖRERNA vad som är rimligt att betala för en föreställning verkar det vara runt 10 000 kronor. Det är exakt vad föreställningarna på Riksteatern kostar. Här följer

därför ett räkneexempel på vad det kostar för frilansare att turnera, häng med nu!

Jag utgår från kollektivavtalets löner. Dansare med 5 års erfarenhet: 23 469 kronor, koreograf: 27 928 kronor. Tekniker arvoderas 2 000 kronor på faktura och dag. Jag räknar med fyra dansare och en koreograf. För att göra det extra billigt räknar jag bara med en repetitionsdag, en res- och riggdag, en speldag med nedrigg och en hemresedag. Allt som allt kostar detta 28 703 kronor inklusive sociala avgifter, semesterersättning och pension.

Då har jag inte räknat in eventuella lokalkostnader för repetition, omkostnader kring scenografi, kostym och smink och heller inte administrativa kostnader. Dansarna och koreografen har dessutom haft arbetsuppgifter utanför deras egentliga uppdrag (riggat, städlat, burit) och borde även ha högre lön för att de är korttidsanställda. Dessutom måste hela spelningen administreras, marknadsföras och planeras.

Så med detta i åtanke kostar en föreställning snarare 35 000 kronor. Alltså 25 000 kr för mycket för en arrangör.

Nu har vi alltså två alternativ: anmäla oss till en reality show och plugga in texter av Eugene O'Neill eller aktivt börja jobba för att turnévillkoren för arrangörer och fria scenkonstnärer förbättras!

NADJA HJORTON
KOREOGRAF

Nyårslöfte för en god ekonomi?

A-kassan är din viktigaste försäkring. Gå med idag!

Vi försäkrar det mesta: vårt hem, vår bil, vår båt och våra djur. Inte för att vi förväntar oss att något ska hända utan för att ha råd om det händer.

Samma sak gäller när man försäkrar sin inkomst vid arbetslöshet. Inte för att man förväntar sig att bli arbetslös utan för att ha råd att vara mellan två arbeten om det skulle hända.

För 112 kronor per månad försäkrar du din inkomst hos oss. Och det är enkelt att gå med!

Gå in på www.unionensakassa.se för att bli medlem idag.

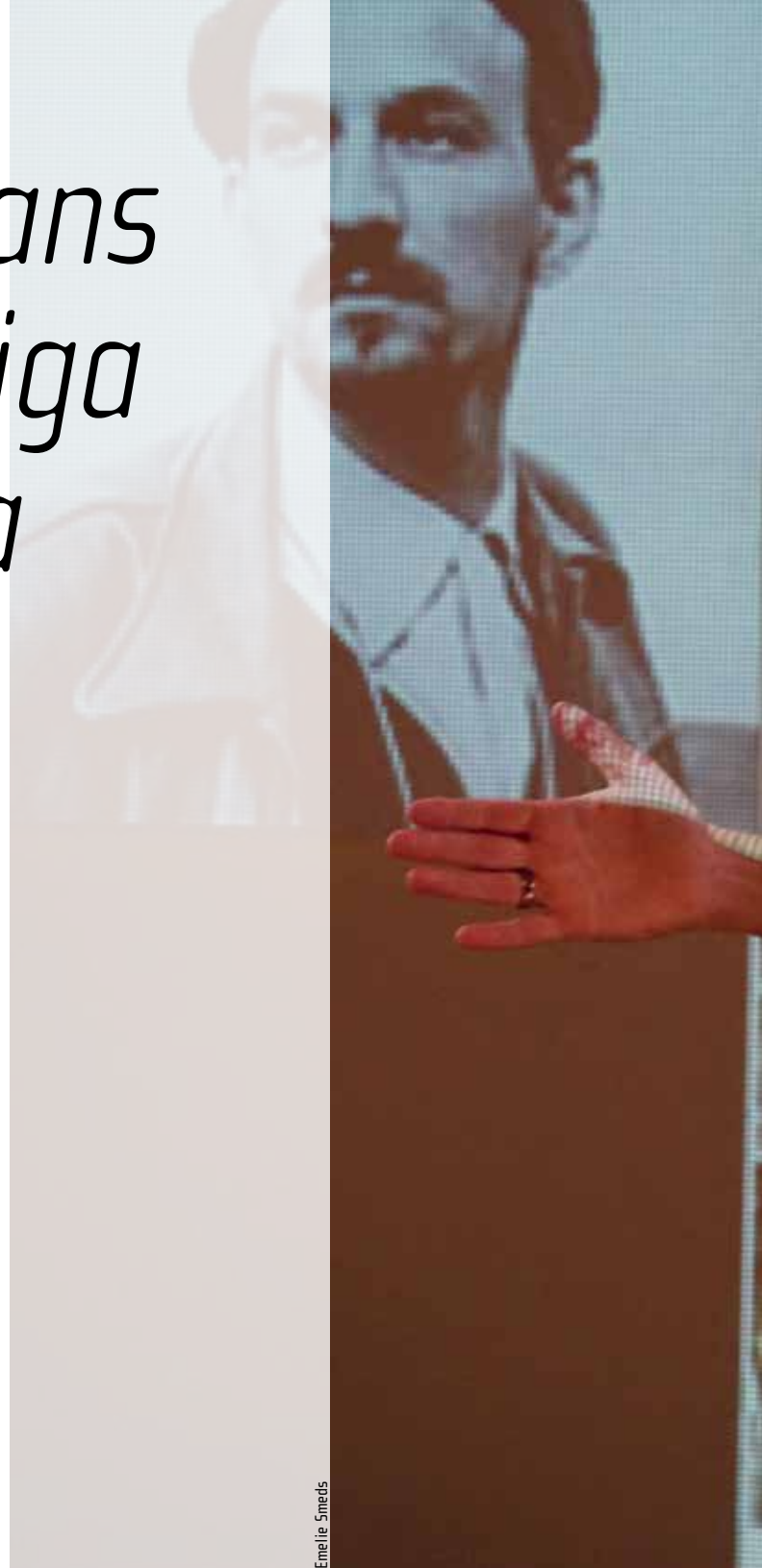

UNIONEN
A-KASSAN

Du hittar mer information om a-kassa och kulturarbete på vår hemsida unionensakassa.se. Om du har frågor kan du skicka ett meddelande på Mina Sidor eller ringa oss på 0770-77 77 88.

Fast och frilans livsnödvändiga för varandra

Runt 90 procent av Teaterförbundets medlemmar är frilansare. Samtidigt är fast anställning normen i samhället i stort. Skådespelarna Sylvia Rauan och Andreas Rothlin Svensson ser en livsnödvändig växelverkan mellan två olika arbetsformer – som skulle må bättre av ett större samarbete.

Emelie Smeets

”**DET FINNS INGET MER OSEXIGT** att förhålla sig till än en arbetslös skådespelare.” Repliken är hämtad från karaktären Gullebullen, i Sylvia Rauans debutpjäs *I Love Chris* som spelades på Kulturhuset/stadsteaterns Fri Scen tidigare under hösten. Titeln är en travesti på den feministiska bibeln *I Love Dick* från 1997, av författaren Chris Kraus.

Men varför är det så tufft att vara frilansande skådespelare 2019? Hänger det ihop med kön? Ålder? Maktstrukturer? Eller allt på samma gång? För Sylvia Rauan var pjäsen ett sätt att undersöka allt detta.

– Jag skrev den ur en frustration. Att vara frilansare är det bästa som finns, när man har jobb! När man inte har det är tillvaron däremot ytterst osäker. I min karriär har jag haft förmånen att få göra bra roller, men jag har inte alltid jobb.

En tydlig förändring märkte hon efter 40. Hur jobben plötsligt slutade att trilla in alternativt kom i skov – med allt längre mellanrum.

– Då är skådespelaren ett tacksamt objekt för en marknad där gratisjobb erbjuds. För efter så många år i branschen identifierar man sig så mycket med sin yrkesroll, vilket gör att man till slut

Sylvia Rauan i sin föreställning *I love Chris*.

tackar ja till vad som helst, bara för att det kanske är en gren som leder till en annan, tror Sylvia Rauan och exemplifierar:

– Jag blev uppringd av ett par unga killar, som hämtade ur castingbyrån Rollett Rollläggning i pjäsen: ”Tjena tjena. Du är så grym och bra skådis.” ”Vi har en läkarroll åt dig. Kul! Men det är inte betalt.” Jag tänkte att okej, jag ska vara ”sjyst” och ”bjuda” dem på det. Då visade det sig även att jag var tvungen att provfilma för gratisjobbet med de två replikerna! Då satte jag ner foten och tackade nej. Men det ståndaktiga beslutet bråkade ändå i mitt inre: De kanske aldrig ringer igen. Det säger något om maktför-

hållanden och hur marginaliserad en frilansande skådespelare kan bli.

MEN HUR ÄR DET DÅ att faktiskt vara fast anställd, ha allt det där som karaktären Sylle verkar eftersträva i pjäsen?

Scen & film träffar Sylvia Rauan, 53 år, och Andreas Rothlin Svensson, 46 år, nära Mariatorget där (citat pjäsen) ”... alla som är nåt inom kultur-Stockholm handlar”. Sylvia Rauan i startgröparna för repetitionerna av Elena Ferrantes *Min fantastiska väninna*, med premiär i mars (Kulturhuset Stadsteatern), och Andreas

Rothlin Svensson, sedan 2013 fast anställd vid Dramaten, men just nu tjänstledig för att spela i *Sagan om Karl-Bertil Jonssons julafton* på Scalateatern.

Till det yttre representerar Sylvia och Andreas skilda världar, men under samtalets gång blir det alltmer tydligt att likheterna är fler än olikheterna, att där finns en gemensam värdegrund som går bortom anställningsformer.

Som fast anställd på Dramaten sedan 2013 ser sig Andreas Rothlin Svensson idag som ett slags mentor för de frilansare som kommer till teatern. För honom är den fasta ensemblen därför livsviktig, just i egenskap av en trygg hamn, en plats dit frilansarna kan komma och känna stöd.

Själv har han 15 år av frilansande bakom sig, på främst Moment och Teater Scenario. Genom att skapa en jämn blandning mellan fast anställda och frilansare på institutionerna hoppas han på en modigare scenkonst, som våga ta ut svängarna mer.

– Utan de frilansande skådepelarna blir det ingen teater. Då får du aldrig in det där friska blodet. Därför måste du fortsätta att blanda. Regissörerna är ju i princip alla frilansare. Jag efterlyser också fler och längre kontrakt, inte bara fasta anställningar, säger Andreas Rothlin Svensson.

Men vad är det som gör att du blir fast anställd? Spelar utbildningen någon roll för skådespelarens ”marknadsvärde”? Sylvia Rauan har gått Teaterhögskolan i Stockholm, medan Andreas Rothlin Svensson gick Södra Latins teaterlinje och ville bli musiker. Vi kommer osökt in på känsliga området kredd.

–Det finns ju de som inte är utbildade och som jag upplever hela tiden att de måste bevisa att de duger, för branschen. Så ja, man får en trygghet i utbildningen, säger Sylvia.

– Först nu, som anställd, vågar jag äntligen tala om de konstnärliga detaljerna som jag förut aldrig har vågat yppa något om. Nu ser folk mig med andra glasögon. Jag är inte längre okunnig, utbildad och förskrämd, säger Andreas (skratt).

Sylvia Rauan ser hur dessa olika värden skapar onödiga hierarkier inom skådespelarbranschen.

– Att ha och inte ha har en laddning för oss. Det är en illusion som kan stigmatisera. Har man inte haft en anställning på två år skäms man – från båda håll – när man möts. Även den som har jobb skäms, för att man känner sig så privilegierad. Det uppstå en skam eller ett slags tabu mellan oss som bara vinner på att blottläggas.

Våra arbetsplatser är uppdelad på tre olika anställningsformer, fast, långtid och pjäs.

– Det är en utmärkt form och ju större öppenhet vi har kring för våra olika förutsättningar, desto bättre teater och arbetsmiljö skapar vi, säger Sylvia.

De första tio åren var Sylvia Rauan knuten till Unga Klara, men på årskontrakt. Därefter har det endast blivit pjäskontrakt på institution och i fria grupper. Samtidigt ser hon fördelar med frilanslivet.

Är det en kick att som frilans hela tiden bli utvald?

– Ja, men så är det. Nu har jag fått en roll, ojl! Det är ju väldigt nävtt och barnsligt, men det kickar mig! Att man inte vill vara fast kan just bero på att man är lite beroende av den.

Vad är baksidan med att vara frilans?

– Nu när jag är så pass gammal önskar jag mer stabilitet och trygghet. Inte nödvändigtvis en fast tjänst, men tryggheten och kontinuiteten.

Skulle de statligt finansierade institutionerna kunna fungera mer som ett andra hem, ett växthus för alla frilansare?

– Det är en intressant idé, för det är ju statligt finansierade hus och vi är alla i samma båt. Men vissa är mer privilegierade, medan andra är löshästar. Dessa hus ska på något sätt vara till för alla. Vi måste få bort känslan att det här är ”vår” teater och får jag vara med? säger Sylvia.

– Ja, att komma bort från det elitistiska. När nytt folk kommer

Michael Melanson

till teatern blir man så jäkla nyfiken. Det blir som en vitamininjektion och det kan vi bara uppnå med en fast anställd ensemble som är allierad med frilansarna.

Tror ni att åldern spelar in när det gäller att få bra roller?

– Det har skrivits väldigt lite om dem, men jag tror att det kommer att visa sig att kvinnor mellan 50 och 60 har otroligt spännande berättelser att komma med. Det är en väldigt utforskad ålder. Det är som om vi har blivit parkerad i våra kön, i våra föreställningar om dem. Däremellan finns det en uppsjö av historier som ännu inte har berättats, säger Sylvia.

– Målgruppen är ju inte heller bara andra 50-åriga kvinnor, utan även jag tycker det är spännande att se dessa berättelser. Det är det som är så befriande, att inte alla historier handlar om mig. Något som kom med metoo, en perspektivförskjutning. Det är som att upptäcka en helt ny värld. Det är så viktigt att vi börjar prata om det nu. Jag tycker att vi har tömt den där manliga garderoben, säger Andreas!

Är detta en början på en annan typ av samarbete mellan manliga och kvinnliga skådespelare?

– Ja, jag har sett många kvinnliga genier gå om intet för att de inte haft möjlighet att berätta sina historier. Nu kan vi börja jobba ihop igen, på ett mer jämlikt sätt. Det gör att i varje fall jag får tillbaka den kreativa kraften igen, när vi plötsligt börjar spela i samma band! säger Andreas.

Hur mår ni idag, i er respektive yrkesroll?

– Jag mår bra eftersom jag är väldigt trygg i min yrkessituation. Men jag har också varit frilans i 15 år. Idag måste jag ändå säga att jag är bättre på scenen och mår bättre än förut. Men jag är lika nyfiken på varje nytt projekt som när jag var frilans. På det sättet är det ingen skillnad, säger Andreas.

– Jag mår bra! Tack vare att jag skrev pjäsen. Genom den tog jag mig igenom skammen och alla tabun. Därigenom blev jag starkare, synligare och tryggare i mig själv. Med pjäsen gjorde jag också upp med behovet av den andra. Det var den största vinsten med den. Då spelar det ingen roll om vissa dörrar är stängda. Nu har jag hittat tillbaka till min egen röst!

Michael Melanson

”Det gäller att hitta ett konstruktivt samarbete”

Folkteatern Göteborg har fått ny fackstyrelse. Veronica Berg och Andrea Edwards tror på samverkan där ”både facket och ledningen kan vara lyckliga samtidigt”.

DEN NYA FACKSTYRELSEN vid Folkteatern Göteborg - Folkteatern avd. 6 - består av ”fyra totalt olika individer som kompletterar varandra väl”. Två av dem är inspicient Veronica Berg och Andrea Edwards, frilansande skådespelare (aktuell som Grace i *Dogville*) som möter upp när Scen & film kommer på besök.

Veronica har suttit i styrelsen sedan 2013, Andrea valdes in vid höstens extrainsatta årsmöte, tillsammans med scenmästare Moa Viltok och inspicient Niklas Dahlström.

– Moa är aldrig rädd för att säga vad hon tycker. Och Niklas är som en trygg klippa, säger Andrea om de två kollegorna som inte finns på plats.

Veronica är den i styrelsen med störst facklig erfarenhet. Hon har bra koll och sitter kvar till nästa årsmöte för att skapa en smidig övergång. Andrea är helt ny i fackliga sammanhang.

– Jag är väldigt lösningsorienterad, någon som säger: ”Varför kan man inte göra så här istället?” Men det känns faktiskt som att vi alla fyra är det, resonerar hon.

– Det är nog bra om man också vågar vara lite naiv och förut-sätta att även personerna på andra sidan bordet faktiskt vill hitta en lösning som gagnar alla, förtydligar Andrea.

Just nu finns åtskilligt att göra. Den nya styrelsen har precis avslutat avtalsförhandlingar kring komp- och övertidsersättning, vilket gick smärtfritt, påpekar de. Runt hörnet väntar en stor ombyggnad av stadsmiljön kring Järntorget, vilket kommer att påverka Folkets hus, där Folkteatern är inrymd. Än finns det inga konkreta beslut att ta ställning till, men de samtal som förs tycker både Veronica och Andrea fungerar bra.

De senaste åren har även inneburit viss personalomsättning, vilket alltid är tungt, konstaterar Veronica.

– När det nu lagt sig så kan man blicka framåt.

MOA VILTOK ÄR STYRELSENS sekreterare och sammankallande. Ordförandeskapet är delat mellan ledamöterna och arbetsuppgifter delas upp på det sätt som anses bäst utifrån kompetens.

Andrea har förberett sig genom Teaterförbundets endagskurs *Fackliga förhandlingar*, plus ett antal internetkurser. Dessutom har hon påojt en hel del facklig litteratur.

I TF-kursen ingick ett improviserat rollspel där förutsättningen var ett fullständigt bisarrt scenario: Andrea fick rollen som chef med uppgift att reducera fem tjänster till en. Hon skrattar åt det omtumlande minnet av hur snabbt hon föll in i maktrollen och hittade rätt argument och uttryck.

– Där fick jag bekräftat att, visst, ledningen äger frågan – ytterst är det chefen som bestämmer, men också att man måste hitta ett konstruktivt samarbete, säger Andrea och understryker att ledningen på Folkteatern Göteborg verkligen är mycket bra på det. Rollspelet blev snarast en intressant psykologisk erfarenhet av hur fort makt kan korrumpas en människa som inte lyssnar och samverkar, utan istället ”bara kör på”.

MEN HUR STRIDBAR VÅGAR man vara som frilans? Finns det en risk att man ibland inte säger vad man faktiskt tycker? Andrea har givetvis tänkt på saken – och är tydlig med att det självklart inte får påverka det fackliga arbetet. Svaret blir därför:

– Ja, såklart – och nej. Man kanske ändå bör avvakta med sina åsikter ibland, eftersom det också är viktigt att verkligen alltid lyssna på motpartens argument. Sedan kan man välja vilka strider man ska ta. Det är att vara konstruktiv.

Fackstyrelsen både hoppas och tror att relationen med teaterns ledning kommer att präglas av samverkan och respekt. På Folkteatern Göteborg finns alla förutsättningar för det, påpekar Andrea och Veronica. Både facket och ledningen kan vara lyckliga samtidigt, även när man ger och tar, eftersom en väl fungerande teater är ett självklart gemensamt mål, anser de.

– Jag tror starkt på transparens och organiserade former av medtyckande, säger Andrea.

Själv praktiserar hon ibland hos husets tekniker för att lära mer om den sidan av teaterarbetet. Ett annat steg för kreativ gränslöshet är inköp av ett pingisbord inför en kommande lagturnering mellan teaterns olika avdelningar.

– Det är en liten sak, men sådant brinner jag mycket för.

Intensivkurser och workshops på Kulturrådet för dig som vill mer!

- Förbered dig inför audition/antagningsprov
- Actionteknik för filmskådespelare, Devising, Meisner, Method Acting, Street Performance, Bli en skrivande skådespelare
- Spoken Word med Niklas Mesaros
- Filmskådespeleri och regi med Alexander Moberg
- Master Class med Anna Pettersson – i samarbete med Strindbergs Intima Teater

Och många fler nyheter i vårens kursutbud!
Boka nu på kulturama.se/kurser

KURSER, WORKSHOPS OCH FÖRELÄSNINGAR FÖR SKÅDESPELARE

Teater Alliansen

GAGA DROP-IN MORGONTRÄNING

15 januari–26 april, Stockholm

SÅ HANTERAR DU HÄRSKARTEKNIKER

28 januari, Stockholm

MASTER CLASS – MED KIRK BALTZ (US)

11–15 februari, Stockholm

BLI KLIMATSMART MED ARTISTER FÖR MILJÖN

18 februari, Stockholm

GAGA OCH GRUPPIMPROVISATION

4–8 mars, Stockholm

SKÅDESPELERI I TV-SERIER

11–15 mars, Stockholm

RÖSTTEKNIK FÖR SÅNG OCH TAL

25–29 mars, Stockholm

Läs mer och ansök på www.teateralliansen.se

Tack för ett fantastiskt 2018!

Ett spännande år går mot sitt slut och vi är glada och stolta över det stora engagemang som visats i samband med bland annat Stolt Scenkonst & Swedstage. Medlemsantalet växer hela tiden och vi längtar efter att få träffa alla nya och gamla medlemmar på Scenkonstbiennalen i vår.

Vi på Scensverige önskar alla ett lyckosamt 2019!

- Ulricha, Vilma, Brita, Johanna & Isabel

www.scensverige.se

Bubblar något inom dig?

Kandidatutbildningar, treåriga

Cirkus
Danspedagogik
Dramatik/Dramaturgi
Kostymdesign och Scenografi
Produktionsteknisk samordning för scenkonst
Mask- och perukdesign
Scenkonstproducent
Ljuddesign
Ljusdesign
Mimskådespeleri
Operasång
Teaterregi

Magisterprogram, ettårigt

Operasång

Masterprogram, tvååriga

Scenkonst
Nya performativa praktiker
Samtida dansdidaktik

**Sista ansökningsdag
15 januari 2019**

STOCKHOLM | STOCKHOLMS
UNIVERSITY | KONSTNÄRLIGA
OF THE ARTS | HÖGSKOLA

Utbildningsstart ht 2019
Ansök på uniarts.se

master- utbildning scenkonst

Premiär! En helt ny utbildning. För dig som har en konstnärlig högskoleutbildning och en bakgrund inom scenkonst:

scenografi, dramatik, dramaturgi, regi, kostymdesign, ljuddesign, ljusdesign, mask- och perukdesign, scenkonstproducent eller **teaterteknik.**

**Fyra terminer heltid. 120 hp.
Forskningsförberedande.**

Du ansöker med ett eget projekt
senast den 15 januari 2019.
Utbildningsstart ht 2019.

STOCKHOLM | STOCKHOLMS
UNIVERSITY | KONSTNÄRLIGA
OF THE ARTS | HÖGSKOLA

All information finns på uniarts.se/scenkonst-master

Förbundsnytt

Pengar till rättighetshavare utbetalade

Teaterförbundets Rättighetsbolag betalade under december ut 22 miljoner kronor i upphovsrättsersättningar som grundas på de kollektivavtal som Teaterförbundet för scen och film tecknar.

Ersättningarna betalades ut till 2000 rättighetshavare, varav de flesta är Teaterförbundsmedlemmar. Pengarna kommer från nyttjande av verk och prestationer på bland annat bio, dvd, tv och webb och går till upphovsmannagrupper som regissörer, filmfotografer, scenografer och kostymdesigner samt utövande konstnärer som skådespelare, dansare och sångare.

Reprisersättningar för TV4 och SVT betalas ut i februari 2019.

Om du har frågor kring de utbetalda ersättningarna kontakta Lotta Lundkvist, lotta.lundkvist@teaterforbundet.se eller Mia Letfors, mia.letfors@teaterforbundet.se

Nya anslutningsvillkor för rättighetsupplåtelse

Viktig information för alla som är anslutna till Teaterförbundet för scen och film och Teaterförbundets Rättighetsbolag, Tromb (TFR): Nya villkor för rättighetsupplåtelse började gälla från och med den 1 december 2018. TFR är den sammantagna benämningen på Teaterförbundet för scen och film och Teaterförbundets Rättighetsbolag (Tromb). Genom TFR tydliggörs att anslutningskontraktet tecknas både mot Teaterförbundet och Rättighetsbolaget, eftersom grunderna för de upphovsrättsliga ersättningarna som Rättighetsbolaget samlar in och fördelar vilar på ett samspel mellan Teaterförbundets kollektivavtal och den upphovsrättsliga lagstiftningen.

Teaterförbundets styrelse och Rättighetsbolagets styrelse har antagit nya villkor för rättighetsupplåtelse. De ändringar som gjorts i nuvarande villkor, har i första hand föranletts av den nya lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt, som gäller för en begränsad del av Teaterförbundets och Rättighetsbolagets verksamhet.

Vad behöver du göra?

De nya villkoren ersätter automatiskt

det tidigare anslutningskontraktet med TFR. Du behöver därför inte göra något alls – men vi ber dig ta del av de nya villkoren i sin helhet. De nya villkoren finns på Teaterförbundets hemsida under fliken "Rättighetsbolaget". Om du inte vill vara ansluten på de nya villkoren har du rätt att säga upp din anslutning med en uppsägningstid av sex månader.

Hör gärna av dig till Rättighetsbolaget om du har några frågor. Du kan ringa eller mejla till Ulf Mårtens, vd: ulf.martens@teaterforbundet.se eller Moa Alfvén, jurist: moa.alfven@teaterforbundet.se

Öppettider i jul

Medlemsrådgivningen håller öppet alla dagar under jul- och nyårshelgerna, 9-12 på vardagar. Medlemsservice håller stängt den 27 och 28 december. Kontakta Teaterförbundet för scen och films medlemsrådgivning på jour@teaterforbundet.se och medlemsservice på medlem.tf@teaterforbundet.se

Trevlig helg!

En dag i medlemsrådgivningen

En fackligt förtroendevald mejlade under hösten medlemsrådgivningen då hen arbetade på en filminspelning i Västsverige. Producenten hade meddelat att de påföljande dag skulle behöva flytta fram arbetstiden med en timme på grund av ljusförutsättningar. Medlemmen tog det säkra före det osäkra och kontaktade medlemsrådgivningen för att ta reda på om det var tillåtet samt vilken ersättningsstariff som gäller enligt kollektivavtalet då arbetstiden ändras "för sent". Har du frågor som rör din anställning, lön, ersättningar eller arbetsmiljö, kontakta Teaterförbundets medlemsrådgivning per mejl jour@teaterforbundet.se eller per telefon 08-441 13 00 (vardagar 9-12).

Nytt verktyg mot sextrakasserier

Nu finns en checklista och enkät som hjälper chefer och fackliga ombud att förhindra sexuella trakasserier på arbetsplatsen. Det är Prevent som har tagit fram det kostnadsfria materialet tillsammans med fack och arbetsgivare. Det nya verktyget gör det lättare att komma igång med arbetet mot sexuella trakasserier. Med en checklista går det att se vilka rutiner och processer som behövs på arbetsplatsen. Nästa steg är att vara mer konkret och kartlägga vilka risker som finns.

– För scen- och filmbranschen är materialet väldigt viktigt. Det finns ett enormt tryck och efterfrågan. Vi har många osäkra anställningar, och då ökar alltid risken för trakasserier. För mindre företag är det extra värdefullt att ha ett verktyg som kan börja användas direkt, säger Eleonor Fahlén, regionalt skyddsombud, Teaterförbundet för scen och film.

Webbverktyget är helt kostnadsfritt och bygger på diskrimineringslagstiftningen och föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö. Genom att kunna arbeta förebyggande blir arbetsklimatet bättre och det går att säkerställa så att lagar och regler följs.

Verktyget finns på Prevents hemsida, www.prevent.se

Lägenhet uthyres

Teaterförbundet för scen och film disponerar en lägenhet om 3 rok på Regeringsgatan i Stockholm. Lägenheten kan hyras för tillfälligt boende i 3-6 månader. Prioriterade är förtroendevalda och/eller medlemmar i Teaterförbundet, bosatta utanför Stockholm. Uthyrningen sker efter individuell prövning där hänsyn tas till de omständigheter som ligger bakom ansökan. Lägenheten är möblerad och hyran är för närvarande 11 000 kr/månad. Om du är intresserad, kontakta förbundet på info@teaterforbundet.se. Lägenheten är ledig från och med januari 2019.

Teaterförbundet

/ för scen och film

Förbundsstyrelsen

Verkställande utskott: Simon Norrthon (skådespelare) ordförande, Christina Olofson (filmregissör), vice ordförande, Måns Clausen (skådespelare), Minna Krook (koreograf), Thomas Nording (scentekniker).

Övriga ledamöter: Mary-Anne Buyondo (skräddare), Tove Dahlberg (operasångare), Robert Forsman (säkerhetschef), Andrzej Glosniak (dansare), Therése Hörnqvist (producent), Zofi Lagerman (scenograf), Martyna Lisowska (musikalartist), Aleksa Lundberg (skådespelare), Niclas Peyron (production manager, film), Pontus Plaenge (skådespelare/regissör).

Kontakt: Förbundsstyrelsens e-postadresser finns på webben under fliken förbundet/organisationen.

Teaterförbundets kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@teaterforbundet.se
Hemsida: www.teaterforbundet.se
facebook.com/teaterforbundet
twitter.com/teaterforbundet

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. På teaterforbundet.se hittar du mer information och fler nyheter. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@teaterforbundet.se

STIPENDIER TILL SCENKONSTBIENNALEN

ANSÖK SENAST 22 FEBRUARI 2019

Teaterförbundet för scen och film delar ut 50 stipendier à 2 500 kr för deltagande i Scenkonstbiennalen i Sundsvall/Härnösand 14-19 maj 2019. Stipendiet kan sökas av dig som är frilansare och aktiv medlem i Teaterförbundet för scen och film, och som inte kan finansiera ditt deltagande på annat vis.

SÅ HÄR ANSÖKER DU

- Skicka namn och personnummer senast 22/2 till tf.medlemsinfo@teaterforbundet.se
- Skriv "Scenkonstbiennalen 2019" i ärenderaden.
- Stipendierna lottas ut bland de sökande.

Du kan få besked om du får stipendiet innan du anmäler dig till biennalen, men stipendiet betalas ut först efter att du har anmält dig, och har skickat en kopia på anmälan och på inbetalningen till oss!

STIPENDIER TILL FOLK OCH KULTUR

VILL DU DELTA I FOLK OCH KULTUR I
ESKILSTUNA DEN 6-9 FEBRUARI 2019?

Teaterförbundet för scen och film delar ut 15 stipendier à 2000 kr för deltagande i det kulturpolitiska konventet Folk och kultur.

Stipendiet kan sökas av dig som är aktiv medlem i Teaterförbundet, och som inte kan finansiera ditt deltagande på annat vis.

SÅ HÄR SÖKER DU STIPENDIET

- Mejla ditt namn och dina kontaktuppgifter till anmalan@teaterforbundet.se
- Skriv "Folk och kultur" i ärenderaden.
- Sista ansökningsdatum är **11 januari 2019**
- Stipendierna lottas ut bland ansökningarna

Du kan få besked om du får stipendiet innan du anmäler dig till Folk och kultur, men stipendiet betalas ut först efter att du har anmält dig, och har skickat en kopia på anmälan och på inbetalningen till oss!

Kalendarium

- 13 jan **Ansök om stipendium till Folk och Kultur**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 14 jan **On Stillness and Action**
med Tilman O'Donnell. Workshop i Stockholm för dansare. (Dansalliansen, Danscentrum Stockholm)
- 15 jan **Ansök till SKH**
Stockholms konstnärliga högskola. Kandidat-, magister-, och masterutbildningar med utbildningsstart höstterminen 2019.
- 22 jan **Workshop för blivande B-fotografer**
Kurs för filmarbetare i Göteborg (Kulturakademin, Gothenburg Studios)
- 22 jan **Kurs: Digitala verktyg för scriptor**
Kurs för filmarbetare i Göteborg (Kulturakademin)
- 25 jan **Göteborg Film Festival öppnar**
Den 42:a upplagan av Göteborgs filmfestival.
- 27 jan **Filmavdelningens årsmöte**
Årsmöte och seminarium för filmavdelningens medlemmar på Folkets hus, Järntorget i Göteborg.
- 27 jan **Den blomstertid nu kommer**
En föreläsning av filmkollektivet Crazy Pictures i Göteborg. (Kulturakademin)
- 28 jan **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 28 jan **Så hanterar du härskartekniker**
– Serena Mon de Vienne. Föreläsning för dansare, skådespelare, musiker, sångare och musikalartister i Stockholm. (Teateralliansen, Musikalliansen, Dansalliansen)
- 04 feb **Choreographic improvisation**
– Rosalind Crisp. Workshop i Malmö för dansare och koreografer. (Dansalliansen och Danscentrum)
- 11 feb **Master Class - med Kirk Baltz (US)**
Workshop i Stockholm för skådespelare. (Teateralliansen)
- 18 feb **Bli inspirerad - bli klimatsmart**
med Artister för Miljön! Hållbarhets- och miljöutbildning i Stockholm. (Teateralliansen, Musikalliansen, Dansalliansen)
- 22 feb **Ansök om stipendium**
till Scenkonstbiennalen. (Teaterförbundet för scen och film)
- 11 mar **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 11 mar **Skådespeleri i tv-serier**
Workshop där du får finslipa ditt skådespeleri för de krav som tv-mediet ställer, Stockholm

Detta önskar vi oss av en kommande regering

Produktionsincitament för skattereduktion till filmproduktion i Sverige.

Höjda anslag till den professionella scenkonsten - både den fria scenkonsten och den institutionella.

Slopad moms på biobiljetter.

Kulturbudget på 1 % av statsbudgeten.

Anslag som matchar en statlig filmpolitik.

Satsning på bättre infrastruktur för frilansande konstnärer vad gäller trygghetssystem, socialförsäkringar, skattelagstiftning, kompetensutveckling samt stipendie- och anslagssystem.

Ett modernt arbetsmiljöarbete på våra arbetsplatser där det råder nolltolerans för trakasserier och där medinflytande och konstnärlig integritet går hand i hand.

Gott nytt 2019!